

**UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI
PRAVNICKA FAKULTA**

HODNOTENIE DÔKAZOV V CIVILNOM PROCESE

Magisterská práca

cb953064-fc6a-43c8-aea5-7d412cbc8b2c

Študijný program : Právo

Študijný odbor : Právo

Pracovisko : Katedra občianskeho a pracovného práva

Vedúci diplomovej práce: prof. JUDr. Daniela Gandžalová, PhD.

Banská Bystrica 2023

Volodymyr Prokofieiev

ČESTNE VYHLÁSENIE

Čestne vyhlasujem, že som magisterskú prácu s názvom: Hodnotenie dôkazov v civilnom procese, vypracoval samostatne pod vedením svojho vedúceho prace : prof. JUDr. Daniely Gandžalovej, PhD. a že som uviedol všetku použitú literatúru.

V Banskej Bystrici dňa

Podpis

Pod'akovanie

Chcel by som úprimne pod'akovat' prof. JUDr. Daniele Gandžalovej, PhD., za odborne vedenie tejto diplomovej práce, za ochotný prístup a rady, ktoré mi poskytli a pomohli mi k môjmu vzdelávaniu.

ABSTRAKT

Prokofieiev Volodymyr : Hodnotenie dôkazov v civilnom procese,
diplomová práca, Univerzita Mateja Belá v Banskej Bystrici , Právnická Fakulta, Katedra
občianskeho a pracovného práva, vedúci práce: prof. JUDr. Daniela Gandžalová, PhD.,
stupeň odbornej kvalifikácie: magister(Mgr.), Banská Bystrica, 2023, 54 s.

Cieľom magisterskej práce je s pomocou analytickej metódy popísať spôsoby hodnotenia dôkazov v civilnom procese.

V danej práce sa venujeme pojímam dokazovanie, hodnotenie dôkazov, metódy dokazovania.

Budeme snažiť poukázať na rozdiely, výhody a nevýhody pri rôznych spôsoboch.

Predmetom skúmania záverečnej práce je popísanie jednej z najdôležitejších časti civilného procesu. Práca charakterizuje základné pojmy, vybrane inštitúty dokazovania v zmysle platnej právnej úpravy civilnoprávnych predpisov a analyzuje priebeh dokazovania jednotlivých štádií dokazovania, a hodnotenie dokazovania .Práca sa skladá zo štyroch hlavných kapitol. Obsahom prvej kapitoly je charakteristika civilného procesu a jeho druhov. Druhá kapitola sa venuje dokazovaniu z hľadiska poznávania. V tretej kapitole sa práca podrobne zaoberá dôkaznými prostriedkami. Štvrtá kapitola popisuje priebeh procesného konania, dokazovania od navrhovania a zadovažovania dôkazných prostriedkov, vykonávania dôkazných prostriedkov a hodnotenia dôkazov súdom v civilnom procese.

Kľúčové slova : Dokaz, civilný proces, dokazovanie

ABSTRACT

Volodymyr Prokofiev: Evaluation of evidence in a civil trial, master's thesis, Matej Belá University, Faculty of Law, Department of Civil and Labor Law, supervisor: prof. JUDr. Daniela Gandžalová, PhD., degree of professional qualification: Master (Mgr.), Banská Bystrica, 2023, 54p.

The aim of the master's thesis is to describe the ways of evaluating evidence in a civil process with the help of an analytical method. In this work, we deal with the concepts of proof, evaluation of evidence, methods of proof. We will try to point out the differences, advantages and disadvantages of different methods. The subject of the research of the final thesis is the description of one of the most important parts of the civil process. The work characterizes basic concepts, selected institutes evidence in the sense of valid legal regulation of civil law regulations and analyzes the course of proving the individual stages of the proof, and the evaluation of the proof. The work consists of four main parts chapter. The content of the first chapter is a description of the civil process and its types. The second chapter is devoted to proof from the point of view of cognition. In the third chapter, the work deals in detail with means of evidence.

The fourth chapter describes the course of procedural proceedings, evidence from design and procurement of evidence, execution of evidence means and evaluation of evidence by the court in a civil trial.

Key words: Evidence, civil process, evidence

Obsah

Úvod.....	7
1. Civilný proces.....	9
1.1 Charakteristika civilného procesu.....	11
1.2 Druhý civilného procesu.....	14
1.3 Obsahové znaky civilného procesu.....	17
2. Dokazovanie všeobecne.....	22
2.1 Dokazovanie ako poznávacia činnosť súdu.....	22
3. Dôkazne prostriedky.....	26
3.1 Výsluch svedka.....	28
3.2 Výsluch strany.....	30
3.3 Odborne vyjadrenie.....	31
3.4 Znalecké dokazovanie.....	32
3.5 Listinný dôkaz.....	34
3.6 Obhliadka.....	36
4. Hodnotenie dôkazov.....	37
4.1 Princíp voľného hodnotenia dôkazov.....	37
4.2 Hodnotenie dôkazov súdom.....	38
4.3 Hodnotenie z hľadiska dôležitosti.....	45
4.4 Hodnotenie z hľadiska zákonnosti.....	45
4.5 Hodnotenie z hľadiska pravdivosti.....	46
4.6 Hodnotenie z hľadiska logiky.....	46
4.7 Hodnotenie svedeckej výpovede.....	46
4.8 Hodnotenie dôkazu listinou.....	47
4.9 Hodnotenie dôkazných prostriedkov.....	47
Záver.....	50
Zoznam bibliografických odkazov.....	52

Úvod

V civilnom práve je hodnotenie dôkazov základným stavebným kameňom spravodlivého a spoľahlivého súdneho procesu. V svete, kde strany často čelia nesúhlasom a konfliktným záujmom, má hodnotenie dôkazov kľúčový význam pri dosahovaní objektívnych a spravodlivých rozhodnutí. Táto téma zohráva stále dôležitú úlohu a je neodmysliteľnou súčasťou právnikov, právnických expertov a verejnosti, ktorá sa môže kedykoľvek ocitnúť v úlohe účastníka civilného sporu.

Hodnotenie dôkazov je komplexný proces, ktorý sprevádza celý priebeh civilného procesu, od okamihu, keď strany predkladajú svoje tvrdenia a dôkazy, až po samotné rozhodnutie súdu. Jeho zložitosť spočíva v tom, že dôkazy môžu byť mimoriadne rôznorodé – od jednoznačných a nevyvrátiliteľných až po subjektívne interpretovateľné a diskutovateľné. Súd sa musí postaviť pred úlohu rozhodnúť, ktoré z týchto dôkazov majú väčšiu váhu a ovplyvňujú konečné rozhodnutie. Okrem toho sa hodnotenie dôkazov vyvíja v reakcii na technologický pokrok a spoločenské zmeny, čo prináša nové výzvy a otvára priestor pre diskusie a reformy.

Cieľom tejto magisterskej záverečnej práce je preskúmať a analyzovať kľúčové aspekty hodnotenia dôkazov v civilnom procese. Venujeme sa nielen teoretickým základom, ale aj praktickým aspektom a konkrétnym situáciám, v ktorých sa hodnotenie dôkazov stáva rozhodujúcim faktorom. Naša práca bude prenikavým pohľadom na právne aspekty, ktoré ovplyvňujú hodnotenie dôkazov, a zameriame sa na rôzne typy dôkazov, vrátane dôkazov svedkov, dokumentov a odborných názorov. Pozrieme sa aj na postupy a techniky, ktoré súd používa na hodnotenie týchto dôkazov.

Touto prácou sa pokúsime predstaviť problematiku hodnotenia dôkazov v civilnom procese v jej plnom rozsahu, a tiež identifikovať aktuálne výzvy a kontroverzie, ktorým súdne systémy čelia v tejto oblasti. Dúfame, že naša práca prispieva k lepšiemu pochopeniu tejto kritickej oblasti práva a podporí diskusie o možných reformách a zlepšeniach, ktoré môžu viest' k efektívnejšiemu a spravodlivejšiemu civilnému súdnemu systému.

V záverečnej práce sme využívali metódu obsahovej analýzy a komparačnej analýzy, ktoré nám pomohli vytvoriť teoretický rámec odrážajúci prax v oblasti dokazovania v civilnom

procese. Bez preddefinovania analytickej a zároveň aj komparačnej metodiky by sme nemohli formulovať komplexné závery. Na tvorbe celkových záverov sme sa opierali o analýzu a sumarizáciu platnej právnej úpravy týkajúcej sa civilného procesu a dokazovania v ňom. Záverečná práca je štruktúrovaná do štyroch hlavných kapitol, ktoré sa následne delia na jednotlivé podkapitoly.

Obsahom prvej kapitoly je charakteristika civilného procesu s vymedzením obsahových znakov a jeho definícií. Druha kapitola sa zaobrá dokazovaním z hľadiska poznávacej činnosti sudu. V tretej kapitole podrobne rozoberáme konkrétnie dôkazne prostriedky. Štvrtá záverečná kapitola podrobne popisuje priebeh dokazovania, zásady hodnotenia dôkazných prostriedkov, a hodnotenia dôkazov súdom.

1.CIVILNY PROCES

Spoločnosť od svojich počiatkov zakladá mocenské a autoritatívne orgány, kde niektoré sú zodpovedné za riešenie sporov medzi subjektmi spoločenstva. Tieto orgány sú väčšinou súdneho charakteru, teda súdy. Moc súdnych orgánov a iných verejných orgánov musí byť chránená pred možným zneužitím. Procesný postup takýchto orgánov, ktoré sa podielajú na ochrane práv a právom chránených záujmov, by mal byť vopred stanovený a záväzný.

Vzťahy medzi stranami a inými zainteresovanými subjektmi by mali byť presne definované. Procesné strany by mali pred vidieť postup pri riešení konkrétnej veci a byť informované o procesných úknoch a ich právnych dôsledkoch. Takto stanovený postup v civilnom procese zabraňuje zneužitiu mocenského postavenia, prispieva k stability spoločnosti a zvyšuje dôveru v správnosť rozhodnutí súdnych sporov.

Genéza civilného súdneho konania sa vkladá do širšieho kontextu ochrany civilno-procesných práv v rámci legislatívneho vývoja, ktorý súvisí s novelami predchádzajúceho Občianskeho súdneho poriadku a súčasného civilného sporového a mimo sporového a správneho súdneho poriadku. Etymologicky pôvod slova "proces" pochádza z latinského „processus" s významom „postupovať dopredu". V súčasnosti v právnej terminológii tento termín označuje „úradné alebo právne upravené konanie". Keď je tento proces realizovaný všeobecným súdom, hovoríme o civilnom súde alebo konaní. Termín "civilný proces" je synonymický s pojmom civilné súdne konanie, pričom preferovaná je jeho skrátená verzia z pohľadu právnych vied. Občianske právo, ako najstaršie právne odvetvie, tvorí základ kontinentálneho právneho systému a je všeobecným základom pre ďalšie právne odvetvia, najmä v súkromnom práve.

Civilné súdne konanie má za úlohu zabezpečiť ochranu súkromných práv¹ a povinností, ktoré sú upravené v jednotlivých odvetviach civilného práva. Jeho cieľom je poskytnúť záruky zákonnosti a prispievať k ich upevňovaniu a rozvíjaniu. Každý občan má právo domáhať sa ochrany svojich práv prostredníctvom civilného súdneho konania.

Civilný proces sa vyznačuje určitými znakmi, ako napríklad vykonávaním činností prostredníctvom procesných úkonov súdu a účastníkov konania, prípadne ďalších

¹ PODIVINSKA, A. 2015. Novinka v civilnom práve v podobe Civilného mimosporového poriadka. In Práve noviny, 2015. ISSN 2454-0048. [online]. [cit. 2024-02-18]. Dostupné na internete: <http://www.pravnennoviny.sk/obcianske-pravo/novinka-v-civilnom-prave-v-podobe-civilneho-mimosporoveho-poriadku>

zúčastnených subjektov. Ďalším charakteristickým znakom je, že procesné kroky sa uskutočňujú v určitom časovom postupe v jednotlivých fázach civilného konania. Hlavným cieľom civilného procesu je ochrana a presadenie súkromného práva na základe rozhodnutia v konkrétnej veci a vynútenie jeho splnenia.

Civilný proces môže byť definovaný z rôznych perspektív. Vo väčšine prípadov v rámci procesnej vedy je definovaný pohľadom na jeho účel. Z tohto hľadiska je civilný proces procesnou činnosťou alebo postupom súdu, účastníkov a ďalších subjektov a osôb, ktoré sa konania zúčastňujú. Cieľom civilného procesu je zabezpečenie ochrany subjektívnych práv, ktoré sú chránené zákonom.

Do nedávna základnou právnou normou, ktorá definovala účel a význam konania v občianskom procese, bol Občiansky súdny poriadok. Civilný proces bol jedným z najvýznamnejších prostriedkov právnej ochrany subjektívnych práv, a jeho pravidlá a ochranu zabezpečovala spomínaná právna norma.

Podľa Stevčeka vývoj súkromného a procesného práva na Slovensku neboli priaznivý a uberal sa nesprávnym smerom, prechádzajúc zo socialistického režimu do legislatívneho provizória, ktoré je nutné odstrániť v plnom rozsahu.

Základom civilného procesu je civilné právo procesné, ktorého rekodifikáciu iniciovali odborníci nielen zo Slovenska, ale aj z Českej republiky. Prvýkrát v histórii bude ²občianske právo procesné rozdelené do troch kódexov, ktoré majú riešiť aktuálnu problematiku spojenú najmä s nekomplexnosťou. Ustanovenia civilných poriadkov deklarujú postup súdu a účastníkov s cieľom zabezpečiť spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov jednotlivých účastníkov.

V civilnom procesnom konaní je nevyhnutné klásiť dôraz na princíp spravodlivosti, čo znamená zohľadniť všetky aspekty spravodlivého konania. Spravodlivé konanie môže viesť aj k zmenám, vrátane priupustenia dôkazov z nezákonných prostriedkov, aj keď to môže ovplyvniť práva a oprávnené záujmy niektorých účastníkov civilného konania.

Prvá kapitola sa venovala všeobecnému prehľadu problematiky civilného procesu, obsahujúc exkurziu do histórie a súčasnosti s dôrazom na princípy civilného procesu. Popisujeme túto problematiku z hľadiska histórie aj súčasnosti. V rámci jednotlivých podkapitol sme sa zamerali na charakteristiku civilného procesu, jeho delenie a druhy, ako aj na jeho obsahové

² PODIVINSKA, A. 2015. Novinka v civilnom práve v podobe Civilného mimosporového poriadka. In Práve noviny, 2015. ISSN 2454-0048. [online]. [cit. 2024-02-18]. Dostupné na internete: <http://www.pravnennoviny.sk/obcianske-pravo/novinka-v-civilnom-prave-v-podobe-civilneho-mimosporoveho-poriadku>

aspekty. Základy civilného procesu vidíme v rímskom občianskom procese, ktorého systém bol v minulosti vychvaľovaný, a niektoré jeho časti sa uplatňujú dodnes.

1.1 Charakteristika civilného procesu

Civilný proces sa využíval cez stáročia do podoby, ktorú má dnes. Jeho podstata nespočívala len v určitej činnosti, ale aj v procesných vzťahoch, ktoré vznikali pri realizácii základného procesného cieľa. V prípade civilného procesu ide o konanie, ktorého účelom je dosiahnuť ochranu vlastných práv, ktoré uznáva materiálne právo.³ Dôraz v rámci tohto procesu sa kladie na takzvanú vymožiteľnosť práva prostredníctvom zvoleného postupu štátnych orgánov. Každý demokratický štát by mal garantovať vymožiteľnosť práva v rámci riešenia konfliktov v spoločnosti.

Počiatky civilného procesu môžeme spojiť s rímskym občianskym procesom. Celý spor sa v Ríme riešil spravidla v dvoch etapách: pred magistrátom (etapa nazývaná ako konanie in iure) a pred sudcom (etapa konania in indicio). Poslaním magistráta nebolo osobne rozhodovať, ale dohliadať na riadne nastolenie procesu.

Historické hľadisko zabezpečovania súdnej ochrany subjektívnych práv v rímskom práve uplatnilo tri procesné systémy: legisačný, formulárny a kognitívny. Pre legisačný proces bol charakteristický fakt, že preskúmanie magistráta sa obmedzovalo len na vedomie tvrdení sporových strán, a následne buď nasledoval priamy ochranný zásah magistráta, alebo magistrát vec odkázal na súd. Pri formulárnom procese bol magistrát aktívnejší, podrobne sa oboznámil so stanoviskom žalobcu i žalovaného a v spolupráci s nimi vymedzil vlastný predmet a rozsah sporu, pričom vec odkázal na súd. Kognitívny proces znamenal, že magistrát (štátny radník) úplne prevzal preskúmanie a rozhodnutie o spornej veci, čím odpadlo rozdelenie procesu na dve etapy a nebol potrebný súkromný súd.

Civilný proces vychádza z pojmu "processus" etymologicky, čo má latinský pôvod so znamením "postupovať" vpred.⁴ Tento význam bol zachovaný aj v právnickej terminológii, kde označuje úradné a právne upravené konanie (Ficová, 2005, s. 31).

³ REBRO, K. — BLAHO, P. 2010. Rímske právo. 4. prepracované a doplnené vydanie. Bratislava: IURA Edition, 2010. 522 s. ISBN 978-80-8078-352-5.

⁴ FICOVÁ, S. a kol. Občianske právo procesné. Bratislava: Univerzita Komenského, 2005, s. 31.

Vymedzenie pojmu "civilný proces" sa spája s jeho charakteristickými znakmi, významom a štruktúrou. Civilný proces možno chápať ako vzájomne determinovanú činnosť súdu a zúčastnených subjektov, ktoré⁵ sa podieľajú na riešenej veci, zameranú na ochranu ohrozených alebo porušených práv v civilnoprávnych vzťahoch. V niektorých prípadoch sa v rámci civilného procesu môže hovoriť o činnosti iného orgánu, ktorý bol ustanovený súdom alebo je povolaný zákonom na rozhodovanie v danej veci.

Ciele civilného procesu sú odvodené od povahy činnosti orgánov pôsobiacich v ňom, ktoré zahŕňajú rozhodovanie a prejedávanie sporov a vykonávanie rozhodnutí. V civilnom procese má súd⁶ aj výchovnú funkciu. Celkovo predstavuje súhrn procesných úkonov, ktoré vykonávajú subjekty civilného procesu v súlade s predpismi civilného procesného práva a pravidiel civilných poriadkov. Má stupňovitý charakter a je rozdelený do rôznych etáp a úsekov.

Pri formulovaní konkrétnej definície civilného procesu je potrebné brať do úvahy celkový účel a ciele civilného procesu s dôrazom na jeho základné štruktúrne prvky. Medzi tieto prvky patria existencia procesných strán, ktoré majú svoje práva a povinnosti, a rozpoznanie etáp a úsekov procesu.

Postup Štátnych orgánov v rámci civilného procesu je upravený legislatívne. Právne normy, ktoré stanovujú systém a priebeh tohto postupu, obmedzujú Štátne orgány vo voľnom rozhodovaní o právach jednotlivcov, ktorí sa domáhajú ochrany pred súdom. Tieto práva sú nazývané "judikované" práva a sú uznávané rozhodnutím súdu. Ich nesplnenie spúšťa nútený výkon tohto rozhodnutia. Obsah sporného konania v rámci občianskeho procesu zahŕňa protichodné záujmy. V prípade nesporného konania sú riešené skutočnosti týkajúce sa právnych vzťahov, ktoré zahŕňajú aj Štát a spoločnosť.

Všeobecná definícia civilného procesu zdôrazňuje, že je to postup súdu, prípadne iných rozhodujúcich subjektov (často rozhodcov), účastníkov konania a ďalších subjektov, ktorí poskytujú ochranu pred porušením subjektívnych práv a zákonom chránených záujmov. Ochrana týchto práv a záujmov vyplýva z rôznych vzťahov, vrátane občiansko-právnych,

⁵ "FICOVÁ, S. Občianske právo procesné. Bratislava: Univerzita Komenského, Právnická fakulta, Vydavateľské oddelenie, 2005, ISBN 978-80-89122-51-6, 8. 32

⁶ FICOVÁ, S. STEVČEK, M.: Občianske súdne konanie, Praha: C.H. Beck, 2013, s. 21.

rodinných, pracovno-právnych, obchodno-právnych a podobných (Stevček a kol., 2014, s. 115).

Civilný proces a jeho⁷ predmet nie sú obmedzené len na hmotnoprávne spory, keďže tento typ procesu nie je primárne zameraný iba na vymožiteľnosť a ochranu subjektívnych hmotnoprávnych práv. Súčasťou sú aj spory, kde subjekt odmieta dobrovoľne plniť už "judikovanú povinnosť". V takýchto prípadoch ide o tzv. nútený výkon rozhodnutia, ktorý núti súd tieto povinnosti vykonáť. Civilný proces chráni subjektívne práva, ktoré sú z hmotnoprávneho vzťahu prenesené do procesnej formy a môžu byť chránené v exekučnom konaní (Mazák, 2007, s. 11).

Právo na súdnu ochranu je zaručené štátom s cieľom umožniť každému človeku prístup k súdu a zaväzovať súd k vykonávaniu jeho funkcií. Ak sú tieto práva uplatnené subjektom v súlade so zákonom stanovenými podmienkami,

Procesná ochrana práv a právne chránených záujmov je zabezpečená na základe určitého rozsahu vedomostí a poznatkov o relevantných skutočnostiach. Súd prijíma rozhodnutia v danej veci na⁸ základe týchto skutočností, ktoré sa zistujú dokazovaním alebo vnímaním. Súd disponuje právnymi poznatkami v danej veci, na ktoré nadväzuje a získava dodatočné poznatky, ktoré sú jedinečné a dostupné priamym alebo nepriamym spôsobom.

V prípade civilného súdneho konania je⁹ nevyhnutné poskytovať záruku zákonnosti pre každého jednotlivca. Súd rozhoduje na základe skutkového stavu získaného dôkazmi. Môže rozhodovať aj na základe skutočností, ktoré nie sú sporné a neexistujú pochybnosti o ich pravdivosti. Princíp rovnosti a právo na "kontradiktórne konanie" zabezpečujú garanciu tejto zákonnosti.

Subjekty civilno-procesného vzťahu, označované ako "subjekty civilného procesu," zahŕňajú súd a účastníkov konania, ako aj iné osoby, ktoré sa na ňom zúčastňujú. Svedkovia, súdni znalci, tlmočníci alebo advokáti majú samostatné procesné postavenie, v rámci ktorého nemôžu ovplyvňovať priebeh a výsledok konania vo vlastnom mene. Ak by však malo ísť o rozhodnutie ich práv alebo povinností, stávajú sa účastníkmi v určitej fáze konania, napríklad

⁷ MAZÁK, J. a kol. Základy občianskeho procesného práva. Bratislava: Iura Edition, 2009, s. 23.

⁸ Nálež Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. 2n. II. US 14/01-46

⁹ "VLCEK, R: Dôkazné prostriedky v občianskom súdnom konaní, z právneho, sociologického a psychologického pohľadu, Bratislava: EPOS, 2006. s. 11-12.

svedkami v súvislosti s ich právom na výpoved'. Osoby ¹⁰zúčastnené na konaní sa odlišujú od subjektov civilného procesu. Ak by však malo ísť o ich práva alebo povinnosti, takáto osoba sa stáva účastníkom v určitej fáze konania, v ktorej sa rozhoduje o jej procesných právach alebo povinnostach. Prokurátor, Európska komisia a Protimonopolný rad SR sú považované za iné subjekty konania podľa ustanovení civilného sporového poriadku. Osobitné subjekty na ochranu práv strany môže súd bez návrhu do konania pridať ako orgán verejnej moci alebo právnickú osobu, ktorá sa zaoberá ochranou práv podľa osobitného predpisu.

1.2 Druhý civilného procesu

Z historického hľadiska je dôležité spomenúť koncepcie, ktoré boli prijaté v súvislosti s Občianskym súdnym poriadkom od roku 1991. Novely tohto zákona v tej dobe reagovali na spoločensko-ekonomicke zmeny. V tomto období boli prijaté aj právne normy, ktoré upravujú ochranu veriteľov, konkurzný a vyrovnávací zákon, ako aj exekučný poriadok. Vytvoril sa nový základ pre mimosúdne riešenie sporov v obchodných vzťahoch prostredníctvom zákona o rozhodcovskom konaní. K zmenám v koncepcii civilného procesu prispelo aj zavedenie zákona o notároch a notárskej činnosti č. 323/1992 Z. z (Mazak, 2002).

Civilný proces predstavuje komplexný právny postup s vnútorným členením, ktorý nie je obmedzený len na základné súdne konanie,¹¹ ale zahŕňa aj exekučné konanie, reštrukturalizačné konanie, rozhodcovské konanie a ďalšie. Podľa spôsobu ochrany sa civilný proces delí na niekoľko druhov:

- 1. Sporové konanie:** Týka sa riešenia sporov medzi stranami.
- 2. Nesporové konanie:** Zameriava sa na záležitosti, ktoré nie sú sporového charakteru.
- 3. Vykonávacie (exekučné) konanie:** Súvisí s vykonávaním rozhodnutí súdu.
- 4. Zabezpečovacie konanie:** Slúži na zabezpečenie právnej ochrany v konkrétnych situáciách.
- 5. Konkurzné, vyrovnávacie a reštrukturalizačné konanie:** Týka sa postupov pri insolvenčných záležitostach.
- 6. Rozhodcovské konanie:** Rieši sa mimosúdne prostredníctvom rozhodcov.

¹⁰ "STEVCEK, M., FICOVA, S.: Občiansky súdny poriadok komentár, Praha. C.H. Beck, 2009, s.3.

¹¹ " STEVCEK, M. kol.: Civilné právo procesné, Bratislava: EUROPODEX, 2010,8. 117-121

Každý z týchto typov civilného procesu má špecifické charakteristiky a pravidlá, ktoré sú stanovené aktuálnou právnou úpravou pre daný typ procesu. Civilný proces možno ďalej deliť na civilné súdne konanie, ktoré zahŕňa sporové a nesporové konanie, vykonávacie konanie a postupy podľa exekučného poriadku, ako aj konkurzné a rozhodcovské konanie.

Každý z týchto typov civilných procesov sa vyznačuje svojimi špecifikami, napríklad konaním pred občianskoprávnym súdom. (Mazak, 2007, s. 11).

Sporové a nesporové konanie sa výrazne od seba líši, najmä v oblasti dokazovania. Sporové konanie je špecifické tým, že môže začať iba prostredníctvom návrhu. Nesporové konanie má úplne inú štruktúru ako konanie sporové. Začatie konania nie je spojené s návrhom ("ex officio"). Účastníci sú zaťažení dôkazným bremenom, ktoré sa vzťahuje k vyhľadávaciemu princípu. Napriek tomu nie je vylúčené, že účastníci nesporového konania môžu navrhovať dôkazy, a súd na základe dokazovania vynáša konštitutívne rozhodnutie v pojednávanej veci.

Sporové a nesporové konanie možno diferencovať aj na základe funkcie rozhodnutia súdu. Reparačná funkcia je špecifická pre sporové konanie, kým nesporové konanie má preventívnu funkciu rozhodnutia súdu. Odlíšenia sú aj v predmete konania, uplatňovaní procesných zásad, opravných prostriedkov a účastníkov jednotlivých konaní. Obe konania majú dve základné fázy: prvú inštanciu (miestne a vecne príslušný okresný alebo krajský súd - meritórne rozhodnutie) a druhú inštanciu (funkčne príslušný krajský alebo najvyšší súd - opravné konanie proti prvostupňovému rozhodnutiu).

Predmetom sporového konania je petit orná ochrana ohrozeného alebo porušeného subjektívneho práva, ktorá smeruje k¹² vydaniu deklaratórneho rozhodnutia, určujúceho, čo sa považuje za právo. Konštitutívne rozhodnutia sú zriedkavé a väčšinou sa vyskytujú v prípadoch týkajúcich sa hmotného práva. Príklady sporového konania môžu zahŕňať spory z kúpnej zmluvy, zmluvy o dielo alebo určenie otcovstva.

Nesporové konanie sa špecifikuje vecami, ktoré nemajú povahu sporov o právo. V týchto prípadoch nejde o súkromnoprávny konflikt (napríklad veci týkajúce sa dedičstva alebo osvojenia). Účastníci konania nie sú v pozícii odporcov v prípade rozdielnych postojov a stanovísk. V nesporovom konaní sa uplatňuje zásada ofciality a vyšetrovací postup, čo znamená, že predmetné veci nemôžu byť vyšetrené dohodou bez zásahu súdu.

¹² " MAZAK, J. a kol. Základy občianskeho procesného práva. Bratislava: lura Edition, 2009, s. 2

Civilný proces, respektíve civilné konanie, nadväzuje aj na súvisiace druhy konaní, ako sú konkurzné konanie, vyrovnávacie konanie a reštrukturalizačné konanie. Konkurzné konanie umožňuje podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu do 30 dní od informácie o predžutí zo strany dlžníka. Táto povinnosť spočíva aj na štatutárnych orgánoch, prípadne na štatutárnych orgánoch dlžníka, likvidátora, ako aj na zákonných zástupcoch.

Dlžník môže v prípade nepriaznivej finančnej situácie poveriť správu vypracovaním reštrukturalizačného posudku, v ktorom by mali byť uvedené všetky splnené predpoklady pre proces reštrukturalizácie. Posudok overuje finančnú a obchodnú situáciu dlžníka, a po zhodnotení odporúča reštrukturalizáciu. Právna norma, ktorá upravuje reštrukturalizačné konanie, je Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii. Insolvenčné konanie, taktiež známe ako konanie v reštrukturalizácii, je určené na riešenie problémov a konfliktov týkajúcich sa majetkových pomerov dlžníka. Predstavuje¹³ formy ako konurz, reorganizácia, oddelenie a samotná reštrukturalizácia. Ďalším typom civilného procesu je "zabezpečovacie konanie", ktoré upravuje viacero právnych poriadkov a je považované za druh civilného procesu. Ide o zabezpečenie ochrany práv ohrozených porušením, ktoré je súčasťou občianskeho procesného práva. Exekučné konanie, samostatný druh civilného procesu, je regulované zákonom č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti, známe aj ako exekučný poriadok, a zaoberá sa núteným vykonaním súdnych a iných rozhodnutí. Rozhodcovské konanie je špecifický spôsob riešenia sporov medzi podnikateľskými subjektmi, ale využíva sa aj pri riešení sporov fyzických osôb, vrátane spotrebiteľov a zamestnancov. V tomto type konania nahradzujú súdne orgány rozhodcovia, skupiny rozhodcov alebo rozhodcovské súdy. Výhodou je úspora nákladov, a je využiteľné aj v prípade, keď konanie pred súdom nebolo účinné. Exekučným titulom v rozhodcovskom konaní je rozhodcovský nález. Musí byť prejavená vôle oboch strán a vyjadrená v rozhodcovskej doložke v hlavnej alebo rozhodcovskej zmluve. Tento druh konania je možné uplatniť aj pri riešení sporov v medzinárodnom obchodnom styku. Rozhodcovské konanie upravuje zákon č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov. Základné delenie konania v civilnom procese zahŕňa základné konanie a vykonávacie konanie. Základné konanie je ďalej členené na konanie na prvej inštancii a opravné konanie. Konanie na prvej inštancii začína na základe žaloby alebo návrhu pre začatie konania a má svoj priebeh v príprave, pojednávaní a dokazovaní, ktoré vedie k rozhodnutiu v danej veci.

¹³ "FICOVÁ, S. STEVCEK,M.: Občianske súdne konanie, Praha: C.H. Beck, 2013, s. 21

Opravné konanie je odvolacie konanie na súde druhého stupňa, začína na základe návrhu pre obnovu konania alebo môže byť dovolacie konanie na Najvyššom súde na základe dovolania alebo konanie o mimoriadnom dovolaní.

Diskusie odborníkov v oblasti civilného procesu smerovali k zisteniu, či existuje len jeden vzťah v rámci civilného procesu, a to civilno-procesný vzťah.

Je nutné do tohto vzťahu zahmatá aj sud, vrátane oboch procesných strán. V niektorých prípadoch sa však odborníci nezhodujú a súd poväzujú za druhu stranu civilného procesu v súvislosti s účastníkmi konania. Tito odporcovia vyššie uvedenej teórie poukazovali na fakt že všetky návrhy i procesné úkony sa vzťahujú len k sudu, pričom druhá strana účastníkov je v tomto prípade v inej váhovej rovine v rámci civilného procesu. V súčasnosti však bola tato právna teória dvojstranového účastníckeho vzťahu modifikovaná na trojstranovú verziu účastníckeho vzťahu.

1.3 Obsahové znaky civilného procesu

Civilný proces sa vyvíja na základe konkrétneho sporu alebo inej právnej veci, pričom procesné vzťahy vznikajú v súvislosti s týmto predmetom. Účastníci civilného procesu uplatňujú svoje práva a plnia procesné povinnosti, pričom súd koordinuje tieto postupy v súlade s celkovým ¹⁴priebehom civilného procesu. Proces sa realizuje pomocou procesných krokov súdu, účastníkov a iných subjektov, ktoré môžu ovplyvňovať túto činnosť. Civilný proces prebieha stupňovito a je rozdelený do etáp a úsekov, ktoré sú určené predpismi civilného procesného práva, najmä Občianskym súdnym poriadkom. Obsahové znaky civilného procesu zahŕňajú základné konanie a opravné konanie, ktoré sú organizované v špecifickom logickom a časovom poradí.

Obsah civilného procesu sa ďalej rozvíja v závislosti od konkrétneho sporu alebo inej právnej veci, pričom sa vytvárajú procesné vzťahy. Účastníci konania uplatňujú svoje práva a plnia svoje procesné povinnosti, pričom súd ako mocenský orgán štátu usmernuje tieto postupy účastníkov. Civilný proces má osobité rysy v porovnaní s inými civilnými procesmi, vrátane

¹⁴ STEVCEK, M.. FICOVA, S.: Občiansky súdny poriadok komentár, Praha C.H. Beck, 2009, s.3.

spoločnej zhody alebo paralel. Je to inštitúcia verejného práva, ktorá slúži na ochranu civilného práva a má všeobecný cieľ.

Súd dosahuje tento cieľ autoritatívnym rozhodovaním sporov o subjektívne (civilné resp. súkromné) právo, a to zistením alebo určením v sporovom konaní. Okrem toho rozhoduje o iných právnych veciach v sporovom konaní, ktoré mu zákon zveril do právomoci. Taktiež zabezpečuje vynútenie splnenia zisteného alebo určeného práva vo vykonávacom (exekučnom) konaní, ak nedošlo k dobrovoľnému splneniu rozhodnutia. Predchádza tiež opatreniam v tzv. zabezpečovacom konaní, ak je potrebné zabezpečiť splnenie práva, ktoré ešte nebolo právoplatným a vykonateľným rozhodnutím zistené alebo určené. (Ficová - Stevieck a kol., 2010, s. 21)

Mazak - Janosiková (2012) zdôrazňujú, že procesné vzťahy vznikajú na základe konkrétneho sporu alebo inej právnej veci, pričom účastníci konania uplatňujú svoje práva a plnia procesné povinnosti. Súd, ako mocenský orgán štátu, usmerňuje tieto postupy účastníkov v súlade s cieľom civilného procesu.

Adekvátne realizovať civilný proces. Účastníci konania, vrátane súdu, majú kľúčovú úlohu v uplatňovaní svojich práv, plnení procesných povinností a formovaní vzťahov v rámci civilného procesu.

b): Procesnoprávne vzťahy v civilnom procese sú založené na konkrétnom spore alebo právnej veci, ktorá je predmetom konania. Účastníci konania uplatňujú svoje práva a plnia procesné povinnosti v rámci vzťahov definovaných právnymi normami, predovšetkým Občianskym súdnym poriadkom. Tieto vzťahy vznikajú na základe vývoja sporu a rozhodovania o ňom.

c): Procesné úkony subjektov civilného procesu predstavujú konkrétnie kroky, ktoré subjekty vykonávajú v rámci civilného procesu. Tieto úkony môžu zahŕňať podanie žaloby alebo návrhu na začatie konania, vykonávanie dôkazov, účasť v pojednávaniach a plnenie iných procesných povinností. Sú neoddeliteľnou súčasťou priebehu konania a ovplyvňujú jeho výsledok.

Táto úprava teórie na trojstranný účastnícky vzťah ukazuje, že v rámci civilného procesu je vzťah medzi súdom, účastníkmi konania a druhou stranou komplexnejší a zohľadňuje väčší počet subjektov. Rovnováha medzi týmito stranami má kľúčový význam pre spravodlivý

riebeh konania.

Procesné vzťahy vznikajú na základe skutočnosti, ktorý konkrétny spor alebo iná právna vec sa bude prerokovávať a rozhodovať o nej. Účastníci civilného procesu uplatňujú svoje práva a plnia svoje procesné povinnosti, pričom súd ako orgán štátu zohľadňuje a riadi tieto kroky v súlade s priebehom celého civilného procesu.

"Postup alebo činnosť sa vykonáva pomocou procesných krokov súdu, účastníkov a prípadne ďalších subjektov, ktoré môžu ¹⁵ovplyvňovať tento priebeh. Civilný proces sa tak dá považovať za súhrn procesných krokov jeho účastníkov, ktoré vzájomne ovplyvňujú, nadväzujú na seba obsahovo a uskutočňujú sa v logickom a časovom poradí určenom predovšetkým Občianskym súdnym poriadkom." (Ficová, 2005, s.32). Medzi kľúčové aspekty civilného procesu patrí:

1) základné konanie:

a) konanie na prvom stupni - zahájenie konania na základe žaloby, návrhu alebo ex officio, priebeh konania (príprava pojednávania, dokazovanie), rozhodnutie;

b) odvolacie konanie:

odvolacie konanie na súde druhého stupňa na základe odvolania

konanie o obnove konania na súde prvého stupňa na základe návrhu na obnovu konania.

Dovolací postup na Najvyššom súde založený na podaní dovolania.

Postup v mimoriadnom dovolaní na Najvyššom súde na základe mimoriadneho dovolania.

2) Vykonávacie opatrenia

- Vykonávacie opatrenia (exekúcie), hlavne rozhodnutie o vykonaní na základe návrhu na vykonanie a vykonávanie tohto rozhodnutia. Civilné súdne konanie má svoje osobitosti v porovnaní s inými civilnými konaniami, vrátane spoločnej zhody alebo paralel. Tieto zahŕňajú predmety, subjekty a ciele civilného procesu. Je to inštitúcia verejného práva, ktorá slúži na ochranu civilného práva. Súd dosahuje tento cieľ:

a) Autoritatívnym rozhodnutím sporu o subjektívne (civilné alebo súkromné) právo, čo zahŕňa zistenie alebo určenie v spornom konaní a rozhodnutie iných právnych vecí v tomto konaní, ktoré mu zákon poveril.

b) Vynútením vykonania zisteného alebo určeného práva v exekučnom konaní, ak nedôjde k dobrovoľnému vykonaniu rozhodnutia.

¹⁵ I STEVCEK, M.. FICOVA, S.: Občiansky súdny poriadok komentár, Praha: C.H. Beck, 2009, s.3.

c) Predbežnými opatreniami¹⁶ v tzv. zabezpečovacom konaní, ak je potrebné zabezpečiť vykonanie práva, ktoré ešte nie je právoplatným a vykonateľným rozhodnutím zistené alebo určené (§ 274 a nasl.).

Mazak - Jánosiková (2012) tvrdia, že procesné vzťahy sú rozvinuté na základe toho, aký konkrétny spor alebo iná právna vec sa majú prerokovať a rozhodnúť. Účastníci konania uplatňujú svoje práva, plnia svoje procesné povinnosti a súd ako mocenský orgán štátu riadi, koordinuje a usmernuje tieto postupy účastníkov v súlade s celkovým civilným procesom.

a) Subjekty civilného procesu, pri definovaní civilného procesu, sú prioritne súd a účastníci konania. Títo subjekty majú rozhodujúci vplyv na celý priebeh konania v porovnaní s inými subjektmi. Bez týchto subjektov by nebolo možné.

b) Procesnoprávne vzťahy v civilnom procese sa rozvíjajú na základe toho, ako sa majú prerokovať a rozhodnúť konkrétné spory alebo iné právne veci. Účastníci konania uplatňujú svoje práva, plnia procesné povinnosti, a súd ako mocenský orgán štátu riadi, koordinuje a usmerňuje tieto postupy v súlade s celkovým civilným procesom.

c) Procesné akty subjektov civilného procesu zahŕňajú konkrétné kroky, ktoré účastníci konania vykonávajú počas priebehu civilného procesu. Tieto kroky zahŕňajú uplatňovanie práv, plnenie povinností a všetky aktivity smerujúce k rozhodnutiu sporu alebo iného právneho konania.

a) Štruktúra civilného procesu je formovaná právnou mocou súdu ako vymedzeného štátneho orgánu, ktorý má ústavné a zákonné určenú právomoc v rámci svojich oprávnení a povinností. Táto právomoc súdu je klíčovým a rozhodujúcim faktorom pre jeho pôsobenie v civilnom procese, vrátane jeho jednotlivých častí a druhov. V niektorých prípadoch môže právomoc súdu vykonávať aj rozhodcovský orgán, ktorý sa často označuje ako rozhodcovský súd.

b) Procesnoprávny vzťah vzniká vtedy, keď príslušný právny predpis určí spôsob začatia konania. Najčastejšie sa jedná o podanie žaloby ako návrhu na začatie konania alebo o začatie konania bez návrhu. Procesné vzťahy vznikajú medzi základnými subjektmi procesu,

¹⁶ STEVCEK, M.. FICOVA, S.: Občiansky súdny poriadok komentár, Praha C.H. Beck, 2009, s.3. s.21

pričom súd, ako sme už spomenuli, je významným subjektom, a účastníci konania sú subjekty, ktoré vedú spor. Základ procesnoprávneho vzťahu medzi účastníkmi vzniká už v štádiu pred procesom a môže vyústiť do procesného štátia v prípade neschopnosti vzájomnej dohody subjektov vyriešiť hmotnoprávny spor bez účasti súdneho orgánu. Procesné vzťahy, ktoré vznikli medzi účastníkmi konania, trvajú aj po skončení konania. Účinok súdneho rozhodnutia vo veci samotnej pôsobí nevyhnutne aj po skončení konania, pokiaľ ide o právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutia.

c) Procesné konanie považujeme za činy subjektov konania. Tieto procesné kroky sa líšia od hmotnoprávnych činov. Preto štúdium týchto krokov, vrátane súdnych rozhodnutí, nepodlieha kritériám platným pre hmotnoprávne činy.

2.DOKAZOVANIE VŠEOBECNE

Súd v rámci svojej poznávacej činnosti objasňuje skutkovú podstatu veci a preukazuje ju v súvislosti s predmetom konania. Záver procesu spočíva v ustálení skutkového stavu ako následok podriadenia skutočností, ktoré boli preukázané počas procesu. Rovnako dôležité je pochopenie právnej stránky veci v súvislosti s príslušnými právnymi predpismi. Súd overuje v dôkazoch pravdivosť a relevantnosť tvrdení zo strany účastníkov konania. Na základe uvedeného je úlohou súdu v prípade opodstatnenosti skutkového stavu v danej veci porovnávať zistené skutočnosti a poznatky s právnou normou objektívneho práva, ktorá sa vzťahuje k danej veci.

2.1Dokazovanie ako poznávacia činnosť súdu

Pomológia procesu dokazovania, konkrétnie samotný pojem „dokazovanie“, je nejasná a zatiaľ nedočkala ustálenia. Napriek tejto skutočnosti existuje množstvo definícií od rôznych autorov z pohľadu právnej teórie. V zásade je dokazovanie presne definovaným postupom súdu v civilnom súdnom konaní, ktorého cieľom je získanie informácií súdu o skutočnostiach, ktoré sú kľúčové pre samotné rozhodnutie. Súd v danom procese vníma relevantné skutočnosti svojimi zmyslami.

Rozhodnutie súdu je postavené na takom skutkovom stave, ktorý súd zistil v priebehu súdneho konania s účastníkmi na základe vykonaných dôkazov. Skutkový stav slúži ako základ pre rozhodnutie súdu v súvislosti s¹⁷ aktivitou účastníkov konania v rámci procesu dokazovania. Zistenie skutkového stavu, známe aj ako „*quætio facti*“, je jadrom konania. Právnu kvalifikáciu súd uvádza v odôvodnení rozhodnutia vo veci samotnej. Súd subsumuje zistený skutkový stav pod hypotézu príslušnej normy a vyvodzuje z dispozície právnej normy, čo v danom prípade považuje za právo. Úlohou súdu je zistiť všetky skutočnosti súvisiace s predmetom konania a ich vzťah k účastníkom konania a zároveň posúdiť ich význam vzhlľadom na predmet konania.

¹⁷ BOURA, F: Sborník studií z občanského práva 1953s. 26

Procesné dokazovanie je všeobecne definovaným ako presne určený postup súdu, ktorý získava konkrétnie informácie o skutočnostiach za účelom rozhodovania.

Hlavným zdrojom pre dokazovanie v civilnom súdnom procese je "Civilný sporový poriadok," konkrétnie § 185 až § 211, druhá časť, Správa o zákone 6160/2015 Zz. Dokazovanie zohráva kľúčovú úlohu v rámci civilného procesu, kde účastníci zahŕňajú aktívnu úlohu súdu, strany konania vrátane samotných účastníkov a prípadne znalci, svedkovia, prokurátor a iní, keď je to potrebné. Dokazovanie predstavuje jadro celého civilného procesu, čo ilustruje fakt, že obe strany sú aktívne počas dokazovania, s cieľom ovplyvniť priebeh v ich prospech v súvislosti so zistením právne významných skutočností.

Rozhodnutie súdu je ovplyvnené pravdivým a skutočným stavom veci, objektívou realitou v danom prípade. Nájsť spojenie medzi jednotlivými javmi v procese poznávania je náročné. Poznávanie zo strany súdu môže mať rôzne formy, ako napríklad zmyslovou alebo racionálnou formou.

Súd vníma jednotlivé javy a predmety v civilnom procese s cieľom ich zhodnotenia a odvodenia logických postupov v súvislosti s ich skúmaním a stanovenými vzájomnými väzbami, ktoré sú kľúčové pre ďalšie postupy. Poskytovanie procesnej ochrany práv, resp. právom chránených záujmov, je viazané na dostatočné množstvo poznatkov rôzneho charakteru v danej veci.

Poznávacia činnosť súdu môže byť realizovaná získavaním poznatkov alebo ich hodnotením. Súd je povinný získať si podklady pre svoje rozhodnutie v spojitosti s účastníkmi konania. Hlavnou úlohou súdu je rozhodnúť v predmetnej veci na základe dostupných a dostatočných poznatkov, či už právnych alebo skutkových. Právne poznatky sú viazané na obsah objektívneho práva v súvislosti s právnymi normami štátu.

Ide predovšetkým o poznatky o existencii a obsahu právnych noriem. Poznanie je dôležité aj v prípade podriadenia skutkových poznatkov v predmetnej veci. Skutkové poznatky ako pojem zahŕňajú individuálne poznatky viazané na konkrétny prípad. Je nutné uviesť, že hlavným cieľom procesného dokazovania je vydanie súdneho rozhodnutia na základe dostupných a relevantných poznatkov o predmetnej veci. Právna úprava Civilného sporového poriadku zdôrazňuje fakt, že rozhodujúcim subjektom v rámci dokazovania je súd.

Dokazovanie, ako aj jeho rozsah, sú vždy výnimočné a v niektorých prípadoch neopakovateľné. Riadenie dôkazov a ich prípadné vyhlásenie za nadbytočné spadá pod pôsobnosť súdu v každom jednotlivom prípade v súvislosti s rozsahom dokazovania. Súd môže vykonať aj iné dôkazy okrem tých, ktoré sú navrhované účastníkmi podľa § 295 Civilného sporového poriadku. Článok 6 Zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimo sporový poriadok ustanovuje súd a jeho postup v súčinnosti s účastníkmi konania za účelom zistenia a overenia skutkového stavu veci. Súd je povinný vykonať všetky dôkazy aj v prípade, že neboli navrhnuté účastníkmi konania. Tento postup je odôvodnený napríklad v nesporovom konaní, ktorého výsledok je zaujímavý pre celkový verejný záujem, spoločnosť, respektíve aj pre štát.

Účastníci konania sú povinní uviesť skutočnosti, ktoré sú podložené tvrdeniami. "Táto povinnosť vzniká prvýkrát žalobcovi v žalobe a obžalovanému vo vyjadrení k nej. Žalobca v žalobe uvádzajú také argumenty, aby odôvodnil uplatnenie svojho nároku formulovaného v žalobe, a žalovaný je povinný prednieť také fakty, ¹⁸aby poprel žalobcov nárok alebo inak zaprel dôvodnosť alebo uplatniteľnosť žaloby" . Uplatniteľné v prípade obrany sú aj hmotnoprávne námietky. Účastníci ďalej uvádzajú skutkové tvrdenia v závislosti od priebehu konania až do skončenia dokazovania, ktoré vyhlási súd (koncentračná zásada). Procesná teória sa opiera aj o tzv. "bremeno tvrdenia," ktoré sa spája s povinnosťou tvrdenia, ktorú majú napríklad orgány alebo organizácie povinné odpovedať na otázky súdu prostredníctvom svojho zástupcu alebo písomne. Ide o príbuzné inštitúty, ktoré sa uplatňujú, ak bremeno tvrdenia nesie každý účastník konania. Zaujímavosťou je procesná delegácia, kedy ide o prenesenie zodpovednosti za vedenie sporu na účastníkov konania.

Procesné dokazovanie je definované ako „právom stanovený postup súdu" s cieľom konkrétneho rozhodnutia po získaní potrebných a relevantných informácií. Súd môže poznačovať skutočnosti priamo i nepriamo. V prípade, že ich poznáva nepriamo, sú podávané správy o tejto skutočnosti. Z uvedeného vyplýva, že predmetom dokazovania v civilnom procese sú skutočnosti, resp. určité tvrdenia o týchto skutočnostiach, ktoré sú dôležité a klíčové pre rozhodnutie, avšak ich ¹⁹charakter bol spochybnený. Účastníci konania sú povinní vyvýjať náležitú aktivitu v civilnom procese. Súd má za cieľ zhromaždiť a

¹⁸ Stevček a kol., 2010, s. 344

¹⁹ STAVINOHOVÁ, J., HLAVSA, P. a kol., 2003, s. 376

zosumarizovať všetky poznatky²⁰ na základe ktorých vyrieši otázky týkajúce sa predmetnej veci. Ide o intelektuálnu činnosť. Dôkaz je dosiahnutý dôkazným prostriedkom. Je to činiteľ, ktorý potvrdzuje, respektíve vyvracia signifikantné tvrdenia navrhovateľa alebo odporcu. Od dôkazu je nutné diferencovať námietku i proti dôkazu, ktorý oslabuje dôkaz, čím sa stáva prostriedkom pre neuplatnenie normatívnych dôsledkov dovolávaných navrhovateľom.

Námietka je domáhanie sa účinku právnej normy z pohľadu odporcu²¹. Záverom v procese poznávania je vyhodnotenie poznačených skutočností a získanie skutkových poznatkov, z ktorých súd vyberá tie podstatné pre rozhodnutie v predmetnej veci. Skutkové poznatky, ktoré boli uznané za signifikantné sú predmetom skutkového zistenia. Žalobca opisuje rozhodujúce skutočnosti, ktoré hodnotí aj žalovaný. Sú to v podstate skutkové tvrdenia ako ďalší prostriedok potrebný pre skúmanie súdu za účelom rozhodnutia.

²⁰ FICOVA. S. a kol. Občianske právo procesné: základne konanie. 3. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského Bratislave, Právnická fakulta. Vydavateľské oddelenie, 2008. s. 220

²¹ MAZAK, J. a kol. Základy občianskeho procesného pravá. Bratislava: lura Edition, 2009, s. 4

3.DOKAZNE PROSTRIEDKY

V procesnej praxi a teórii sa často využívajú pojmy "dôkazný prostriedok" a "dôkaz" ako synonymá. Dôkazným prostriedkom je možné všeobecne považovať každú skutočnosť, ktorá je schopná zistiť skutkový stav veci. V inej odbornej literatúre sa uvádzá, že dôkazným prostriedkom je určitá ²²skutočnosť, prostredníctvom ktorej sa dá zistiť iná skutočnosť, tvoriaca predmet dokazovania.

V Civilnom sporovom poriadku sú dôkazné prostriedky všeobecne upravené v ustanovení § 187 a osobitne jednotlivo v²³ ustanoveniach § 195 a nasledujúcich. Zákonodarca v tomto ustanovení uvádzá, že za dôkaz možno považovať všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom, teda dôkaznými prostriedkami.

Zásada legality dôkazu je zavedená priamo v záonnej norme formou zákonnosti dôkazu. V súvislosti s tým je upozornené na princíp použiteľnosti nezákonného dôkazu, ktorý je vyjadrený v článku 16 Civilného sporového poriadku. Tento princíp stanovuje, že súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci nezohľadňuje skutočnosti a dôkazy, ktoré boli získané v rozpore so zákonom. Vykonanie nezákonného dôkazu je prípustné len vtedy, ak je možné ho odôvodniť podľa ustanovenia čl. 3 ods. 1, čo znamená, že súd môže vykonať dôkaz získaný v rozpore so zákonom, ak je v konkrétnom prípade právo protistrany ústavnokonformne posúdené ako silnejšie právo, než porušené právo toho, na koho úkor sa toto právo vykonáva. Na tento účel slúži tzv. trojkrokový test proporcionality, pričom treba poznamenať, že pre tieto prípady ešte neexistuje jednotný alebo prejudikovaný právny názor.

Ako dôkazné prostriedky ²⁴môžu slúžiť najmä výsluch svedka, výsluch strany, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie, listina a obhliadka. Pokiaľ spôsob, akým sa dôkaz vykonáva, nie je záonne predpísaný, určuje ho súd.

²² FICOVA. S. akol. Občianske právo procesne: základne konanie. 3. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského Bratislave, Právnická fakulta. Vydavateľské oddelenie, 2008. s. 235

²³ DRAPAL, L. BURES, J. Občiansky súdny II: Komentar. I. vyd. Praha: C. H. Beck. 2009. 5. 883

²⁴ Porovnaj §187 ods. 2 zákona c. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov

Zákonodarca len demonštratívne uvádza dôkazné prostriedky, pričom ide o najčastejšie používané prostriedky. Civilný sporový poriadok nezakazuje predložiť iný druh dôkazného prostriedku. To znamená, že sú prípustné aj iné dôkazné prostriedky, než tie, ktoré sú explicitne uvedené.

Dôkazy môžu splňať podmienku prospešnosti pre náležité objasnenie veci a môžu byť získané legálne. Napríklad môžu ísť o zvukové, obrazové alebo zvukovo-obrazové záznamy a podobne. Procesná teória rozlišuje dôkazy podľa vzťahu k dokazovanej skutočnosti na priame a nepriame, podľa charakteru vzniku na pôvodné a odvodené, a podľa nositeľa na osobné a vecné. V praxi toto triedenie nemá zásadný význam, keďže²⁵ niektoré dôkazy môžu priamo potvrdiť alebo vyvrátiť tvrdenu skutočnosť, a iné môžu na základe inej skutočnosti potvrdiť alebo vyvrátiť tvrdenu skutočnosť. Mazák v tejto súvislosti zdôrazňuje, že „všeobecná definícia dôkazného prostriedku robí nadbytočným triedenie dôkazných prostriedkov na iné než priame a nepriame dôkazy.“ Pre praktický postup súdu je relevantné pochopiť, že niektoré dôkazy môžu priamo potvrdiť alebo vyvrátiť tvrdenu skutočnosť, zatiaľ čo nepriame dôkazy môžu na základe inej skutočnosti potvrdiť alebo vyvrátiť tvrdenu skutočnosť.

Jedným z príkladov využitia dôkazných prostriedkov môže byť aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v oblasti daní. V tomto prípade daňový subjekt preukazuje skutočnosti, ktoré ovplyvňujú správne určenie dane a skutočnosti, ktoré je povinný uvádzat v priznaní, hlásení a výpočte dane. Môže využiť rôzne prostriedky, ako sú podania daných subjektov, svedecké výpovede, znalecké posudky, verejné listiny, protokoly o daňových kontrolách a ďalšie. Týmito prostriedkami môže získať dôležité informácie potrebné pre rozhodnutie o daňovej povinnosti.

Civilný mimo sporový poriadok špecificky nereguluje dôkazné prostriedky, s výnimkou výsluchu maloletého, čo sa odráža v § 38 Civilného mimo sporového poriadku. Toto ustanovenie priamo začleňuje povinnosť vyjadrenú aj v článkoch 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dietáta do Civilného mimo sporového poriadku: „štáty, ktoré sú zmluvnými stranami Dohovoru, zabezpečujú dietátu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých otázkach týkajúcich sa dietáta, a

²⁵ MAZÁK, J. a kol. Základy občianskeho procesného práva. 3. vyd. Bratislava: IURA EDITION. 2007.
"Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 SZ/ 58/2007

zohľadňujú jeho názory pri záležitostiach, ktoré ho ovplyvňujú."

Konkrétnemu subjektu musí byť poskytnutá možnosť slobodne vyjadrovať svoje názory vo všetkých záležitostiach, ktoré ho sa týkajú, a to s ohľadom na jeho vek a úroveň rozvoja.

Zabezpečenie práva na vypočutie maloletého je implementované v právnych predpisoch, napríklad v § 43 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Tento paragraf zabezpečuje, že maloleté dieťa má právo vyjadriť svoj názor vo veciach, ktoré sa ho týkajú, a že jeho názor musí byť rešpektovaný s ohľadom na jeho vek a schopnosti porozumenia. Okrem vypočutia maloletého je v Civilnom mimo sporovom poriadku kľúčová aj povinnosť súdu informovať maloletého o priebehu konania a zisťovať jeho názor, čím sa mu zabezpečuje plnohodnotné postavenie v rámci procesných práv a povinností.

3.1 Vysluch svedka

Svedok je fyzická osoba, ktorá má za úlohu vypovedať pred súdom o skutočnostiach, ktoré vnímala svojimi²⁶ zmyslami. Táto osoba môže poskytnúť správu o tom, čo a ako konkrétnie vnímala, a táto svedecká výpoved je viazaná iba na ňu samu. Svedok môže byť aj zaujatou²⁷ osobou, čo znamená, že má osobný záujem na výsledku sporu. Civilným sporovým poriadkom je tento inštitút výpovede svedka podrobne upravený v paragrafoch § 196 až § 203 a v praxi sa považuje za jedného z najčastejšie používaných dôkazných prostriedkov.

Výsluch svedka je nezastupiteľný dôkazný prostriedok vzhľadom na subjektivitu vnímania určitých skutočností vlastnými zmyslami. Svedok, ktorý samostatne vníma dané skutočnosti, nemôže byť zastúpený²⁹ iným subjektom, ktorý tieto skutočnosti nevníma sám. Účelom svedeckej výpovede je získať komplexné a pravdivé informácie, ktoré prispejú k zisteniu stavu veci.

Súd môže na návrh, s ohľadom na vhodnosť a účelnosť, nanášať výsluch svedka.

Prejednavací princíp kontradiktórnej povahy sporového konania bol do normatívnej úpravy Civilného sporového poriadku integrovaný.

²⁶ ods. 1,2 Dohovoru o právach dieťaťa. Verejne dostupný na internete, napríklad na https://www.unicef.sk/files/dohovor_o_pravach_dictata.pdf [cit. 15.2.2024]

²⁷ KOTERCOVÁ, A. Rekodifikácia civilného procesného práva: Dokazovanie. II. Civilný mimo sporový poriadok. In: Bulletin slovenskej advokácie, 2016. rod. XXII, 6. 11/2016, s. 7

²⁸ Dôkazné prostriedky v občianskom konaní, sociologického a psychologického pohľadu. Bratislava: Epos, 2006. s. 45

²⁹ FICOVÁ, S. a kol. Občianske súdne konanie. Praha: C.H. Beck, 2010. s. 239

Strana sporu navrhuje svedka a zabezpečuje jeho účasť na pojednávaní, pričom o tom má vopred informovať súd a protistranu. Ak strane nesprávne zabezpečí účasť svedka, môže súd požiadať o jeho predvolanie. Každá fyzická osoba predvolaná ako svedok je povinná sa dostaviť na pojednávanie a vypovedať. Nepriaznivým dodržaním tejto povinnosti môže byť uložené poriadkové opatrenie alebo pokuta.

Súd rozhoduje o vykonaní výsluchu svedka na základe potreby, a to bez ohľadu na jeho prítomnosť na pojednávaní. Súd ³⁰má aj právomoc zamietnuť vykonanie výpovede svedka, pričom dôvody zamietnutia sú uvedené v odôvodnení meritórneho rozhodnutia. Protistrane musia byť dostatočne včas oznámení navrhovaní svedkovie. Ak protistrana nie je dostatočne oboznámená a svedok je prítomný na pojednávaní, súd môže zohľadniť námitku strany z dôvodu nedostatku času na prípravu na výsluch svedka písomnej výpovede svedka v Civilnom sporovom poriadku je alternatívou k tradičnej ústnej výpovedi. Podľa § 196 ods. 3 môže súd z dôvodov hospodárnosti uložiť svedkovi, aby odpovedal na otázky písomne.

Aj pri písomnej výpovedi platí poučovacia povinnosť súdu týkajúca sa pravdy a nezamlčiavania, rovnako ako pri klasickej ústnej výpovedi. Svedok je povinný vypovedať pravdu a nezatajovať informácie o trestnoprávnych následkoch klamstva svedeckej výpovede a o práve odoprietiť výpoved' aj pri písomnej svedeckej výpovedi. Tento inštitút sa lísi od čestného vyhlásenia, ktoré má charakter súkromnej listiny, a nevzťahuje sa naň poučovacia povinnosť alebo prípadná hrozba trestnoprávnych následkov za klamstvo výpovede.

Pri oboch formách výpovede je možné svedkovi priznať náhradu účelne vynaložených hotových, preukázaných a uplatnených výdavkov spojených s jeho výsluchom. V prípade písomnej svedeckej výpovede môže ísť napríklad o poštovné. Rozhodujúca je iba skutočnosť, či svedkovi v súvislosti s nariadeným výsluchom vznikli celkové a preukázateľné náklady, bez ohľadu na to, či sa skutočne vypočúva alebo nie.

Civilný sporový poriadok upravuje postup pred a počas výsluchu svedka. V tomto rámci rozlišuje procesná teória dve fázy ³¹- Štádium ad generalia a Štádium ad specialia. V Štádiu

³⁰ Porovnaj §101 a §102 zákona c 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok neskorších predpisov STEVECEK, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016. s. 744

³¹ STEVECEK M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016. s. 951

ad generalia alebo všeobecnom výsluchu sud zistuje svedkovu totožnosť a dôležité údaje týkajúce sa jeho vzťahu k stranám. Následne svedka poučí o povinnosti vypovedať pravdu, o trestnoprávnych následkoch klamstva a o práve odopriť výpoved', aj pri písomnej svedeckej výpovedi.

Aj keď je všeobecnu povinnosťou svedka vypovedať, existujú prípady, kedy môže odopriť výpoved'. Svedok môže odmietnuť vypovedať, ak by jeho výpoved' mohla spôsobiť nebezpečenstvo trestného stíhania jemu alebo blízkym osobám. Rovnako môže odopriť výpoved', ak by tým porušil spovedné tajomstvo alebo tajomstvo informácií, ktoré mu boli zverené ako osobe poverenej pastoračnou starostlivosťou.

V prípade, že svedok odoprie výpoved', je povinný to bezodkladne oznámiť a odôvodniť. Sud posudzuje dôvodnosť takéhoto odopretia a rozhoduje o ďalšom postupe. Dôležité je dodať, že svedok je povinný zachovávať mlčanlivosť o údajoch chránených osobitným predpisom alebo inou povinnosťou ustanovenou zákonom alebo uznávanou štátom. Ak sa takáto povinnosť viaže na svedka, výsluch s ním je možné vykonať len v prípade oslobodenia od povinnosti mlčanlivosti príslušným orgánom alebo tým, v koho záujme má táto povinnosť, a to na základe rozhodnutia súdu.

3.2 Výsluch strany

Výsluch strany je v civilnom sporovom konaní prípustný predovšetkým v prípadoch, kedy nie je možné dostatočne preukázať skutočnosti, ktoré sa v konaní predkladajú. Z toho môžeme vyvodiť, že výsluch strany slúži v civilnom konaní skôr ako podporný dôkaz, a to s ohľadom ³²na relatívne uznávanú zásadu v civilnom práve: "nikto sa nepovažuje za kompetentného svedka vo vlastnej veci" (nullus idoneus testis in re sua intelligitur). Koho je možné považovať za blízku osobu vymedzuje §116 zákona c. 40/1964 Zb. Občiansky zákoník v znení neskorších predpisov. Blízkou osobou sa rozumie príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel. Iné osoby v rodinnom alebo obdobnom pomere sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktoru utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

Výsluch strany môže byť považovaný za dôkaz len v prípade, ak súd, ako procesný nástroj, na to nariadi. Táto situácia nastáva, keď strana navrhne výsluch na preukázanie tvrdených skutočností, ktoré sa v konaní objavili a nemôžu byť inak preukázané. Strana je následne

³² Porovnaj s §201 ods. 1 zákona 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov

povinná príšť na výsluch, pričom súd ju musí poučiť. Treba však zdôrazniť, že stranu nemožno nijako nútť k výpovedi. Nútenie je možné iba pre samotné príchod na súd, buď pokutou alebo donútením.

Nemožnosť donútenia strany k výsluchu potvrdil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý uviedol, že "v ³³súvislosti s vykonaním dôkazu výsluchom účastníka poznamenáva, že hoci tento dôkazný prostriedok je rovnocenný s ostatnými dôkaznými prostriedkami, k vlastnej výpovedi účastníka nemožno nijako donúcať."

Strana má v konaní povinnosť uviest' podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu pravdivo a úplne. Následne musí strana pravdivo vypovedať o týchto tvrdeniach súvisiacich s predmetom veci. Pri výpovedi strany však nesmie dôjsť k napínaní podstaty trestného činu krivej výpovede.

Priebeh samotného výsluchu strany nie je špecificky upravený a neobsahuje ani odkaz na úpravu výsluchu svedka. Postup súdu bude závisieť výlučne od jeho uváženia, pričom pravdepodobne prebieha porovnateľným spôsobom ako výsluch svedka. Civilný sporový poriadok tiež zaviedol inštitút písomného výsluchu strany, čo znamená, že súd môže rozhodnúť, že stačí, ak strana odpovie na otázky týkajúce sa tvrdených skutočností písomne, v záujme efektivity konania.

3.3 Odborne vyjadrenie

Podľa § 206 Civilného sporového poriadku, ak je potrebné posudzovať skutočnosti, ktoré vyžadujú odborné znalosti, súd na návrh môže vyžiadať odborné vyjadrenie od odborne spôsobnej osoby. Vzhľadom na novú právnu úpravu platí zásada, že v prípade potreby posúdenia skutočností, ktoré vyžadujú odborné znalosti, sa dáva prednosť odbornému vyjadreniu odborne spôsobnej osoby. Znalecké dokazovanie je preferované v prípadoch zložitých odborných otázok, na ktoré odborné vyjadrenie nie je postačujúce.

Nakoľko žiadny dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu a súd ich hodnotí podľa svojej úvahy, odborné vyjadrenie nemôže mať nižšiu dôkaznú silu ako znalecký posudok. Podľa § 127 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (OSP) môže súd namiesto znaleckého posudku akceptovať

³³ Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6 91/2010

³⁴potvrdenie alebo odborné vyjadrenie príslušného orgánu, o ktorého správnosti nepochybuje. Súd potom zhodnotí správnosť posudku a zváži, či môže odstúpiť od ustanovenia znalca, aj keď by inak bolo nutné vykonať dôkaz znaleckým posudkom. Sud pri ³⁵tomto posúdení zohľadní okolnosti konkrétneho prípadu, najmä význam skutočnosti, ktorá vyžaduje odborné znalosti. Odborné vyjadrenie je v zmysle zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov jedným z foriem znaleckého dôkazu.

Z činnosti § 28 z uvedeného môžeme vyvodiť, že odborné vyjadrenie najmä poskytujú znalci z príslušného odboru. Avšak podľa vyššie uvedeného zákonného ustanovenia Civilného sporového poriadku môže odborné vyjadrenie poskytnúť zásadne ktokoľvek, za predpokladu, že má dostatočné odborné znalosti pre kvalifikované odborné vyjadrenie. Posúdenie odbornej spôsobilosti takýchto osôb je však ponechané na rozhodnutie súdu.

Na rozdiel od znaleckého posudku, odborné vyjadrenie nie je špecificky vymedzené v požiadavkách, čo sa týka formy alebo obsahu. Môže byť poskytnuté vo forme listiny alebo aj v podobe výpovede odborne spôsobnej osoby, ktorá sa zapíše do zápisnice z pojednávania.

3.4 Znalecké dokazovanie

Znalecké dokazovanie slúži v záujme efektívnosti konania a znižovania nákladov ako sekundárne riešenie. Ak postup podľa § 206³⁶ Civilného sporového poriadku nepostačuje, súd na návrh strany rozhodne o znaleckom dokazovaní a mení znalca.

Súd ustanovuje znalca uznesením, ktoré nie je predmetom odvolania. V tomto uznesení súd stanoví otázky, na ktoré má znalec odpovedať. Z dôrazu na princíp kontradiktórnosti a zásady dvoch proti sebe stojacich strán je jasné, že súd tak urobí len na návrh strany. Následne sám súd rozhodne, či sa tento navrhnutý dôkaz vykoná.

Znalec je osoba s odbornými znalosťami a praktickými skúsenosťami, ktorá je schopná posúdiť určité skutočnosti a vyjadriť výsledok tohto posúdenia v znaleckom posudku.³⁷ Taktiež môže byť fyzickou alebo právnickou osobou poverenou štátom na vykonávanie

³⁴ IS HORVATH, E..ANDRASION A. A. Civilný sporový poriadok Komentár. Bratislava & Wolters Kluwer, 2015. 5.457

³⁵ FABIANOVÁ. Z. - FRISTIKOVÁ. T. Judikatúra vo veciach dokazovania v civilnom konaní. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016/174

³⁶ §49/160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov

³⁷ Stanovisko Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. Pls 3/1980

činnosti, zapísanou v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov vedenom Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. Aj osoba nezapísaná v zozname môže byť ustanovená za značca v konaní, ak má potrebné predpoklady, súhlasí s ustanovením a v príslušnom odbore nemá inú zapísanú osobu alebo súhlasí so zapísanou osobou. Pri výbere značca súd zvažuje rôzne okolnosti vrátane toho, prečo je značec potrebný, výberu odboru a dostupnosti značca.

Znalecká Činnosť³⁸ je špecializovaná odborná činnosť vykonávaná za podmienok ustanovených v tomto zákone značcami pre zadávateľa. Úkonmi znaleckej činnosti sú najmä znalecky posudok a jeho doplnenie, odborné stanovisko alebo potvrdenie a odborné vyjadrenie a vysvetlenie.

Značec musí byť nezaujatý, a pri ustanovení značca sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku o vylúčení súdcov. Súd vyberá značca zo zoznamu znalcov vedúceho Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Volba vhodného odboru je na uvážení súdu, no pri ustanovení značca sa musí zohľadniť aj stupeň odborovosti potrebný na posúdenie daných skutočností.

Súd musí pred ustanovením značca posúdiť a prípadne prerokovať s ním stupeň náročnosti posudku z hľadiska výberu značca s potrebnou kvalifikáciou. To zabraňuje tomu, aby bol značec s nižšou alebo vyššou kvalifikáciou, než je potrebné pre konkrétnu skutočnosť. Ak by súdy ustanovili značca bez zohľadnenia náročnosti posudku z hľadiska kvalifikácie, mohlo by to vyvolávať pochybnosti o správnosti znaleckého posudku.

Značec v písomnom znaleckom posudku nevyjadruje právne posúdenie veci, ale odpovedá na položené otázky. Dôležitá je jasná a určitá formulácia úlohy od súdu. Značec nemôže bezdôvodne odmietnuť vykonáť úkon znaleckej činnosti, a odmietnutie musí byť odôvodnené zaujatostou, vážnymi zdravotnými, pracovnými, rodinnými alebo inými vážnymi dôvodmi, ktoré značca oprávňujú odmietnuť úkon.

Súd spolu s zadaním úkonu určí značcovi aj lehotu na vypracovanie posudku. Konajúci súd je povinný zabezpečiť všetky potrebné dôkazy a prijať opatrenia na zabezpečenie dôkazných prostriedkov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Ak súd neurčí konkrétnu lehotu na

³⁸ STEVECEK, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016. s. 766

vypracovanie³⁹ znaleckého posudku a nevyužil zákonné opatrenia na vykonanie týchto krokov, môže to spôsobiť zbytočné zdržania v súdnom konaní.

Znalca môže menšieho pojednávania sa zúčastniť, kde môže obhajovať svoj posudok, kladením otázok stranám, svedkom a tretím osobám. Súd môže uložiť strane alebo inej osobe, aby sa dostavila k znalcovi, predložila mu veci, podrobila sa lekárskemu vyšetreniu alebo vykonala iné potrebné úkony v súvislosti so znaleckým dokazovaním.

Čo sa týka vykonania znaleckého posudku, Civilný sporový poriadok umožňuje písomný alebo ústny znalecký posudok, pričom súdna prax preferuje písomný znalecký posudok. Súd určuje⁴⁰ formu znaleckého posudku, ale nie je vylúčený ani výsluch znalca po vypracovaní písomného posudku v prípade nejasností alebo rozporov. Pripúšťa aj súkromný znalecký posudok, ktorý strana predkladá bez nariadenia súdu.

Všeobecné náležitosti znaleckého posudku stanovuje zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Znalecký posudok by mal obsahovať titulnú stranu, úvod, posudok, záver, prílohy na zabezpečenie prehľadnosti a znaleckú doložku. Osobitnou náležitosťou súkromného znaleckého posudku je dolozka o vedomí následkov vedome nepravdivého znaleckého posudku.

3.5 Listinný dôkaz

Listina ako dôkazný prostriedok v civilnom procese je správa v písomnej jazykovej forme, zaznamenaná na hmotnom podklade, ako napríklad papier, pergamen alebo látka, ktorú možno predložiť súdu.⁴¹ Listiny sú často najčastejšie navrhovaným dôkazným prostriedkom v civilnom procese. Aj keď sa zákonné ustanovenie týka dôkazu listinou, je potrebné ho vyklaňať v súvislosti so § 132 ods. 3 Civilného sporového poriadku, ktorý sa vzťahuje na písomnosť. Relevantná písomnosť musí byť trvalá, mať písomnú formu a autenticitu, čo znamená, že ju možno pripísat konkrétnemu subjektu.

Pri listine ide o písomnosť na hmotnom podklade, ktorý umožňuje jej predloženie súdu. Na základe toho sa dá usúdiť, že § 204 Civilného sporového poriadku, ktorý upravuje dôkaz

³⁹ Nalez. Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 53/1998

⁴⁰ Pozri §210 zákona c. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov

⁴¹ FICOVA, S. a kol. Občianske súdne konanie. Praha: C.H. Beck, 2010. s. 244

listinou, nepripúšťa také listiny, ⁴²ktoré nie sú písomnosťami, ako napríklad fotografie. Taktiež sa nevzťahuje na listiny, ktoré nie je možné súdu predložiť, napríklad nápis na stene budovy.

Rozlišovanie listín na verejné a súkromné je dôležité pre súdnu prax. Verejná listina je vydaná orgánom verejnej⁴³ moci v rámci jeho pôsobnosti a má prezumpciu správnosti obsahu. Ak strana chce spochybniť jej obsah, nesie dôkazné bremeno. Súkromné listiny sú všetky ostatné listiny, ktoré nie sú verejné, a ich hodnotenie podlieha princípu voľného hodnotenia dôkazov. Strana, ktorá predkladá súkromnú listinu ako dôkaz, nesie⁴⁴ dôkazné bremeno týkajúce sa jej autenticity a správnosti obsahu.

Vykonávanie listinného dôkazu spočíva v prečítaní listiny, jej časti alebo len oznámení jej obsahu súdom, ak by obsiahlosť listiny vyžadovala neprimerane dlhý čas na vykonanie prečítania. To umožňuje súdu efektívne vyhodnotiť obsah listiny bez neprimeraného časového oneskorenia v súdnom konaní.

V Civilnom sporovom poriadku chýba ustanovenie, ktoré by ukladalo súdu povinnosť vyžadovať originál listiny ako dôkaz. Súd v praxi prijíma aj kópiu listiny, a nie je preto možné tvrdiť, že napríklad kópia dokladu nemôže byť listinným dôkazom. Samotná skutočnosť, či ide o originál alebo kópiu listiny, nie je rozhodujúca pre jej schopnosť byť dôkazným prostriedkom.

Aj fotokópia listiny sa považuje za spôsobilú byť akceptovanou ako dôkaz v zmysle zákonov. Obecný súdny poriadok nevyžaduje od súdu povinnosť vyžadovať dokaz len v podobe originálu listiny. Dôležité je rozlišovať medzi schopnosťou listiny byť dôkazom a spôsobom, akým súd konkrétny dôkaz hodnotí v rámci jeho pravosti a pravdivosti.

Súd hodnotí dôkazy, vrátane fotokópie listiny, v rámci svojej činnosti, pri ktorej zvažuje pravdivosť a pravdivosť listiny. Proces vykonania dôkazu fotokópiou listiny sa riadi pravidlami a zásadami ustanovenými v Obecnom súdnom poriadku. Povinnosť predložiť listinu súdu môže byť uložená strane alebo aj tretej osobe, a táto povinnosť je jasne upravená v ustanovení § 189 Civilného sporového poriadku.

⁴²STEVECEK, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016. s. 752

⁴³STEVECEK, M. a kol. Civilné právo procesné. Bratislava: EUROPODEX, 2010. s. 351

⁴⁴Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Cdo 199/2005

3.6 Obhliadka

Veci, ktoré je možné dopraviť na súd, sa obhliadajú počas pojednávania. Ak vec nemôže byť dopravená na súd, vykonáva⁴⁵ sa obhliadka na mieste. Súd predvolá tých, ktorí majú byť prítomní pri obhliadke veci, rovnako ako pri pojednávaní. Osoby, ktoré vlastnia vec, ktorá bude predmetom obhliadky, sú povinné ju na výzvu súdu predložiť alebo umožniť prístup k nej. V ⁴⁶prípade, že nevyhovie výzve súdu, súd ich môže upozorniť na to, že im môže byť uvalená poriadková pokuta.

Obhliadka predstavuje spôsob získavania informácií súdom priamo o veci, a to pomocou zmyslov. Podľa ustanovení Civilného sporového poriadku a v súvislosti s § 119 ods. 1 Občianskeho zákonníka sú predmetom ⁴⁷obhliadky len hmotné veci a ľudské telo. Obhliadka ľudského tela je možná len za podmienky, že sa nezasahuje do fyzickej integrity osoby, na ktorej má byť vykonaná. Obhliadka môže siahnuť len na tie časti tela, ktoré nie sú bežne zakryté oblečením. V ostatných prípadoch musí byť vykonaná znalcom.

Spôsob vykonania obhliadky závisí⁴⁸ od predmetu obhliadky. Výsledky sa zaznamenávajú technickým zariadením na zvuk alebo vytváraním zápisnice. Vec, ktorá je predmetom obhliadky, môže byť ponechaná na súde ako súčasť spisu, ak to povaha veci dovoľuje, alebo môže byť pripojená fotodokumentácia alebo videozáznam.

Predmet obhliadky, ktorý možno doviezť na súd, bude podrobén vykonaniu obhliadky priamo na pojednávaní. Ak to povaha veci neumožňuje, môže byť vec ponechaná na súde až do skončenia konania. ⁴⁹Obhliadka veci, ktorú nie je možné dopraviť na súd, sa vykonáva na mieste mimo pojednávania, najmä v prípade objemných alebo ľahkých vecí a nehnuteľností. Povinnosti týkajúce sa predloženia určitej veci môže ukladať len súd, a nie znalec. Svedkovia majú nárok na náhradu hotových výdavkov za rovnakých podmienok ako pri obhliadke.

⁴⁵ Porovnaj s STEVECEK, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016. s. 753

⁴⁶ Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3/61/2009

⁴⁷ STEVECEK, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016, s. 784

⁴⁸ HANDL, V., RUBES, J. Občiansky súdny Komentar. 1. diel. Praha: Panorama, 1985. s. 603

⁴⁹ STEVECEK, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck. 2016. s. 785

4.HODNOTENIE DOKAZOV

4.1 Princíp voľného hodnotenia dôkazov

V dnešnom civilnom procese sa uplatňuje zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá súdu umožňuje, aby hodnotil dôkazy na základe vlastného slobodného uváženia a neurčuje,⁵⁰ ktoré dôkazy majú akú právnu silu. Opak tejto zásady by súdu predpisoval, aký dôkaz ma akú právnu silu, ktoré dôkazy musí vykonat" aj napriek jeho opačnému, vnútornému presvedčeniu.

Zásada voľného hodnotenia dôkazov umožňuje súdu na základe vlastného slobodného uváženia rozhodnúť, či je dané skutkové tvrdenie dokázané. Toto hodnotenie však nie je bezohľadné a súd musí v odôvodnení rozhodnutia uviesť veci presvedčivo, logicky a bez rozporov. Súdu je udelená sloboda vo výbere, aké dôkazné prostriedky priupustí, zopakuje, doplní alebo odmietne z dôvodu ich nepotrebnosti, nevhodnosti alebo bezvýznamnosti. Táto zásada sa uplatňuje po vykonaní dôkazov a súd môže rozhodnúť,⁵¹ či sú vykonané dôkazy dostatočné na skutkové objasnenie. Existujú však zákonné výnimky, napríklad v prípade prejudiciálnosti v civilnom procese, kde súd môže byť limitovaný rozhodnutiami iných orgánov týkajúcich sa trestných činov, priestupkov, správnych deliktov, alebo osobného stavu a vzniku a zániku spoločnosti.

Princíp voľného hodnotenia dôkazov predstavuje jednu z foriem praktickej realizácie nezávislosti súdnictva. Hoci sudca nie je pri hodnotení dôkazov viazaný konkrétnymi pravidlami, to neznamená svojvôľu. Výrok súdu v danej veci musí byť opodstatnený logickými argumentmi, ktoré sú vyjadrené aj v odôvodnení rozsudku. Práve odôvodnenie rozsudku je kľúčové pre možnosť kontroly rozhodnutia súdu z hľadiska jeho správnosti.

Podľa nemeckého ZPO je hodnotenie⁵² dôkazov tiež voľné. Nie je však jediným prostriedkom, ktorý vytvára presvedčenie súdu o pravdivosti alebo nepravdivosti skutkových tvrdení. § 286 ZPO stanovuje, že podkladom sudcovského presvedčenia je celé konanie a prípadné dokazovanie. Teda súd sa môže presvedčiť aj bez dokazovania. Ustanovenie § 286 nariaduje voľné posúdenie skutkových tvrdení a nie - ako je často uvádzané - voľné hodnotenie dôkazov. Súd je oprávnený a zároveň povinný zohľadňovať celé konanie; pretože

⁵⁰ Lavicky, P. Dúkazní bremeno v civilním fízeni soudním. Praha: Leges, 2017, s. 21-22.

⁵¹ " Pozri § 135 z. C. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov

⁵² JAUERNIG, O.: Zivilprozessrecht [Obiasné právo procesné]. München : C.H.Beck, 2003, s. 203

aj zo správania účastníkov počas konania možno vyvodiť závery, napríklad či berú vážne povinnosť uvádzať pravdu. Dôvody presvedčenia musia byť uvedené v rozsudku, pretože voľné hodnotenie skutkových tvrdení neznamená svojvôľu alebo rozhodovanie na základe subjektívneho pocitu.

Princíp voľného hodnotenia dôkazov sa opiera o niekoľko zásad, vrátane oprávnenia súdu rozhodovať o tom, ktoré z dôkazných prostriedkov vykoná a ktoré nevykoná, možnosti súdu⁵³ dopĺňať dokazovanie na základe návrhov účastníkov, povinnosti súdu vyhodnotiť všetky vykonané dôkazy bez zreteľa na to, či potvrdzujú alebo vyvracajú tvrdenia účastníkov, a zásady formálnej logiky.

Princíp voľného hodnotenia dôkazov má svoje obmedzenia v prípadoch, kde súd nie je oprávnený vykonávať dokazovanie o určitých skutočnostiach, ale je viazaný rozhodnutiami ústavnoprávnej, trestnoprávnej, občianskoprávnej, administratívno-správnej povahy.⁵⁴ Ustanovenie § 135 ods. 1 OSR/OSP taxatívnym spôsobom upravuje prípady, v ktorých je súd viazaný rozhodnutiami iných vnútroštátnych i medzinárodných súdnych orgánov.

V nemeckom súdnom poriadku k prelomeniu zásady voľného hodnotenia skutkových tvrdení dochádza v prípadoch, kde je medzi stranami sporné, či vznikla škoda a v akej výške. Súd potom rozhoduje o vzniku škody a jej výške podľa svojho voľného odhadu bez dodatočného dokazovania, avšak za predpokladu, že strana zaobstará súdu dostatočné skutkové podklady pre vykonanie tohto odhadu. Súd môže na návrh strany alebo z úradnej povinnosti nariadiť znalecké dokazovanie.

4.2 Hodnotenie dôkazov súdom

Súd hodnotí dôkazy podľa svojho uváženia, posudzuje každý dôkaz individuálne a v ich vzájomnej súvislosti. Pri tomto hodnotení súdu neexistuje obmedzenie zo strany právnych predpisov v tom, ako má z hľadiska pravdivosti daný dôkaz vyhodnotiť. Uplatňuje sa zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá mu poskytuje slobodu pri hodnotení pravdivosti a dôležitosti dôkazov pre rozhodnutie. Rozhodnutie súdu, postavené na nesprávnom vyhodnotení dôkazov, môže byť nesprávne, ale to samo osebe nezakladá prípustnosť

⁵³ MAZÁK, J.: Základy občianskeho procesného práva. Bratislava: IURA EDITION, 2002, s. 252

⁵⁴ Podľa § 287 ods. 1, veta prvá a druhá ZPO, ak je medzi stranami sporné, ci vznikla škoda a aká je vysoká škoda alebo záujem, ktorí sa má nahradíť, tak súd o tomto rozhodne podľa voľného presvedčenia pri uvážení vetylých okolností. Čí a do akej miery sa nariadi navrhované dokazovanie alebo dokazovanie z úradnej povinnosti prostredníctvom znaleckého posudku, zostáva na uvážení súdu.

dovolania podľa zákona. Účastník konania nemá právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia jeho navrhnutých dôkazov súdom, a nesprávne hodnotenie dôkazov nie je dôvodom na prípustnosť dovolania.

Hodnotenie dôkazov je akoby záverečnou fázou dokazovania, kde je skutkový stav ustálený a predstavuje základný pilier pre meritórne rozhodnutie súdu. Predchádzajúce fázy, spojené s navrhovaním, získavaním a vykonávaním dôkazných prostriedkov, sa týkali získavania informácií o skutkových okolnostiach, no nerozhodovali o ich závažnosti a relevancii. Súd môže takéto posúdenie vykonať aj v predbežnom rozhodnutí, v ktorom určí potrebu vykonania ďalších dôkazov. Hodnotenie môžeme považovať za kľúčovú ⁵⁵časť dokazovania, pretože súd aktívne skúma jednotlivé dôkazné prostriedky na základe ktorých rozhodne. Bez praktických skúseností by hodnotenie dôkazov mohlo byť náročné a neúmerné, ako naznačujú niektoré dlhotrvajúce súdne procesy.

Dôkazné prostriedky sú posudzované nielen z hľadiska ich kvality v kontexte relevantnosti alebo irelevantnosti, ale aj z pohľadu ich kvantity. Môžu byť bezvýznamné, menej významné alebo významné pre zistenie skutočností a rozhodnutie súdu. Súd musí dôkazy uchovávať pre prípadné ďalšie posúdenie skutočností iným súdom, pričom sa určuje aj ich významnosť resp. bezvýznamnosť vo vzťahu k prejedávanej veci.

Podľa Rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej⁵⁶ republiky z roku 2011 nemá súd žiadne právne obmedzenia pri hodnotení dôkazov, čo sme už vyššie zdôraznili. Súd okrem relevantnosti dôkazného prostriedku zohľadňuje aj jeho prípadný rozpor s odborným posudkom, pričom v prípade odlišného stanoviska súd musí toto rozhodnutie riadne odôvodniť.

Súd hodnotí dôkazy vždy individuálne, vyplýva to z osobitosti prípadu a povahy konania, kde sú objasňované jednotlivé súvislosti vo vzťahu k skutočnosti. Rozhodnutie súdu, aj napriek určitej "vol'nosti", nemôže byť svojvoľné a musí byť podložené dôkaznými prostriedkami. V tomto prípade musíme zdôrazniť predovšetkým nezávislosť súdu, pričom na druhej strane

⁵⁵ Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 204/2009 zo dňa 14. septembra 2011

⁵⁶ "Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 211/2006 zo dňa 29. aprila 2008

žiadnen z dôkazných prostriedkov nemá predpísanú právnu silu a významnosť, a preto je dôkazom pripisovaný zo strany súdu na základe jeho uváženia.

Dôkazy sú hodnotené až po ich selekcii⁵⁷ z hľadiska ich významnosti vo veci prejednávaného prípadu. Skutkové zistenia sú výsledkom tejto selekcie významných dôkazov.

V závere procesu posudzovania dôkazov dôjde k vylúčeniu tých, ktoré boli označené za bezvýznamné alebo nezákonné, pričom bolo uplatnené hľadisko pravdivosti. Toto záverečné hodnotenie je kľúčové pre rozhodnutie, pretože na základe dôkazov je možné určiť, čo bolo v konaní pravdivé a čo nepravdivé, respektíve dokázané či nedokázané.

Aj keď súd hodnotí dôkazy na základe voľného hodnotenia, je obmedzený určitými skutočnosťami, ktorých cieľom je zabrániť svojvoľnému chápaniu danej zásady. Ide o tri vymedzené skutočnosti, a to skutočnosť, pre ktorú existuje v zákone ustanovená domnienka, ktorá pripúšťa dôkaz opaku, ak sa nepreukázal opak. Ďalej je to skutočnosť, že niektoré listiny sú významné z toho dôvodu, že sú vydané buď súdmi Slovenskej republiky, alebo inými štátnymi orgánmi, ako aj listiny vytvorené na základe osobitných predpisov, ktoré boli vyhlásené za verejné a potvrdzujú nariadenie alebo vyhlásenie orgánu, ktorý listinu vydal, ak nie je dokázaný opak, alebo pravdivosť toho, čo je v listine osvedčované alebo potvrdené. Súd je ďalej viazaný rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý ustanovil, že určitý právny predpis je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, prípadne tiež s medzinárodnou zmluvou, ktorou je⁵⁸ Slovenská republika viazaná. Ďalej je súd viazaný tiež rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa priamo týka ľudských práv a slobôd. Súd ďalej musí prihliadať aj na rozhodnutia príslušných orgánov, ktoré potvrdzujú spáchanie trestného činu, priestupku alebo iného správneho deliktu. Súd je tiež viazaný rozhodnutím o osobnom stave a musí dbať aj na to, ak bolo rozhodnuté vo veci vzniku alebo zániku spoločnosti. Tieto väzby, ktoré sú spojené s taxatívne vymedzenými rozhodnutiami, nájdeme tiež v ustanovení § 193 Civilného sporového poriadku.

Záverečné hodnotenie dôkazov je v niektorých prípadoch zamieňané s takzvaným priebežným hodnotením dôkazov, ktoré má výrazne odlišný charakter. Priebežné hodnotenie

⁵⁷ Zákon C. 161/2015 Zz. Civilný mimo sporový poriadok, §37

⁵⁸ Zákon C. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, §193

je možné vykonávať v priebehu celého konania v porovnaní so záverečným hodnotením, ktoré je vykonávané tesne pred dokončením posudzovania skutočnosti.

V prípade, že sa vrátime k otázke rozhodovania odvolacích súdov, môžeme konštatovať, že tento súd nie je viazaný skutkovým stavom ⁵⁹zisteným prvostupňovým súdom a môže prijať odlišné rozhodnutie vzhľadom na odlišné zhodnotenie skutočností. Posúdenie dôkazov by však malo byť relatívne podobné, iné posúdenie je akceptovateľné len v prípade, že by bol dôkaz vykonaný znova, a to odvolacím súdom. Pred rozhodnutím súd musí⁶⁰ zohľadniť všetko, čo sa objavilo v konaní. Pri sporných konaniach je dôležité uplatnenie zásady koncentrácie konania, kedy súd prihliada na skutočnosti a dôkazy, ktoré sa objavili pred koncentráciou konania. Hodnotenie dôkazov sa vyznačuje osobitostami spojenými s predbežnými otázkami, ktoré sú právnymi otázkami nevyhnutnými pre rozhodnutie súdu. Právne otázky tohto druhu nie sú súčasťou civilného konania, ale súd musí na ne prihliadať na základe ustanovení Civilného sporového poriadku. V prípade, že orgán verejnej moci ešte nevydal rozhodnutie, súd musí poskytnúť podnet na rozhodnutie. Celkové dokazovanie súd zdôvodní v rozhodnutí, uvedie, ktoré dôkazy boli vykonané a aké z nich boli považované za významné a ako ich súd posúdil. Taktiež súd uvádza, ktoré dôkazy nevykonal, čo musí odôvodniť v súlade s ustanovením §220 Civilného sporového poriadku. Známe skutočnosti, nazývané aj notorietami, ktoré sú spojené so ⁶¹všeobecne známymi skutočnosťami, sú uvedené v rozsudku na základe ustanovenia §186 Civilného sporového poriadku.

Pri posudzovaní dôkazov, ako posledného štátia dokazovania, sa uplatňuje princíp voľného hodnotenia dôkazov, ktorý je základným princípom ustanoveným v článku 15 Civilného sporového poriadku. Tento princíp má významný vplyv na proces dokazovania a samotné hodnotenie dôkazov. Jeho zmyslom je posúdiť, akú hodnotu má daný dôkaz v konaní a vyvodzované závery sú plne v právomoci súdu. Súd hodnotí vykonané dôkazy, procesné kroky a faktické tvrdenia strán voľnou úvahou, pričom je obmedzený ⁶²iba ústavnoprávnymi rámci. Súd uváži, či konkrétny dôkaz dostatočne a uspokojivo preukázal zistovanú skutočnosť.

⁵⁹ »Rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 23 3345/2009 zo dňa 15.12.2009

⁶⁰ " Zákon C. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, 8220

⁶¹ MAZÁK, J., JÁNOSIKOVÁ, M., Učebnica občianskeho procesného práva 1 zväzok. Bratislava: IURIS LIBRI, spol. s r.o. 2012. 8. 329

⁶² STEVCEK, M., FICOVA, S. a kol., Občiansky súdny poriadok. I. diel. Komentár. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012. s. 469

Tento princíp je ďalej upresnený v § 191 Civilného sporového poriadku, kde sa hovorí, že súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz individuálne a v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo zohľadňuje všetko, čo sa objavilo počas konania. Taktiež sa uvádza, že „viero hodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.“ Z týchto ustanovení vyplýva, že pri hodnotení dôkazov súdu nesmie dominovať ľubovôľa, ale musí byť aplikovaná určitá hodnotiaca váha, ktorá musí rešpektovať zásady formálnej logiky a nesmie byť v rozpore s prirazenými zákonmi, pričom musí byť preskúmateľná v inštanciách postupu.

Súd v odôvodnení rozsudku uvádza jednotlivé dôkazné prostriedky a ich hodnotenie, zároveň vysvetľuje posúdenie⁶³ skutkových tvrdení strán a právne argumenty predložené stranami na ich podporu. V odôvodnení rozsudku musí súd jasne uviesť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, popísať vykonané dôkazy a spôsob ich vyhodnotenia. Súd tiež musí zrozumiteľne a presvedčivo vysvetliť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako právne posúdil vec.

Civilný sporový poriadok stanovuje, že v konaní sa nedokazujú zjednotené tvrdenia strán ani také, pri ktorých nie je pochybnosť o ich hodnovernosti. V civilnom mimo sporovom konaní, riadenom princípom materiálnej pravdy, je súd povinný zistiť skutočný stav veci. Tento prístup odráža aj spôsob dokazovania, kde súd nie je obmedzený iba dôkazmi účastníkov konania, ale dominuje vyšetrovací princíp. To však nevylučuje možnosť, aby sa súd spoliehal aj na zjednotené skutkové tvrdenia účastníkov, ak nemá pochybnosti o ich pravosti a ak nie sú v rozpore s vykonaným dokazovaním.

Hodnotenie dôkazov je činnosťou súdu, pri ktorej sú vykonané procesné dôkazy hodnotené z hľadiska ich pravdivosti, zákonnosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Hodnotenie pravdivosti má pred ostatnými kritériami prednosť. Ustanovenie § 191 Civilného sporového poriadku (CSP) stanovuje, že súd má právo hodnotiť dôkazy a individuálne hodnotiť každý dôkaz a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti. Toto ustanovenie v podstate rozvíja princíp voľného hodnotenia dôkazov a materiálneho vedenia sporu, pričom dopĺňa koncepciu silného súdu.

⁶³ Porovnaj s §220 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov.
Porovnaj s §37 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimo sporový poriadok v znení neskorších predpisov

Voľné hodnotenie dôkazov zahŕňa dve⁶⁴ dimenzie. Prvý rozmer sa týka skutočnosti, že hodnotenie dôkazov je vykonané súdom na základe jeho úvahy a musí byť v súlade s princípmi, na ktorých stojí právny systém. Druhý rozmer spočíva v materiálnom vedení sporu, ktoré umožňuje súdu aktívne získavať a vyhodnocovať dôkazy. Celkovo platí, že súd má v tejto oblasti široké právomoci na hodnotenie dôkazov v súlade s princípmi právneho systému.

Avšak hodnotenie dôkazov sporovou stranou nemožno vylúčiť. Záverečná reč sporovej strany jej umožňuje vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu a k príčetnej stránke veci. Sporová strana by sa mala v záverečnej reči sústrediť na hodnotenie skutočností svedčiacich v jej prospech, ktoré by boli pre ňu výhodné, ak by ich súd zohľadnil pri rozhodovaní. Záverečná reč je oprávnením, nie povinnosťou sporovej strany, a preto ju nemožno nijakým spôsobom donútiť k jej uskutočneniu.

Voľné hodnotenie dôkazov vychádza zo subjektívnej teórie miery dôkazov, ktorá je kľúčovým kritériom vnútorného a osobného presvedčenia súdca, pričom je nevyhnutné, aby bol vnútorné presvedčený o pravde skutkového tvrdenia. Subjektívna teória miery dôkazov sa nazýva aj teóriou presvedčenia o pravde. Avšak čisto v nejakej podobe sa neprejavuje, pretože by viedla k svojvôle súdu pri rozhodovaní. Subjektívna teória miery dôkazu je obmedzená objektívnymi prvkami, pričom sa kladie dôraz na vnútorné presvedčenie súdu o pravde, ale skutočnosť musí byť dostatočne pravdepodobná, aby o nej žiadny rozumný a so životnými podmienkami dobre oboznámený človek nepochyboval.

Objektivizácia subjektívneho presvedčenia⁶⁵ súdu musí byť v súlade s prírodnými zákonmi, pravidlami logického myslenia, skúsenostnými poznatkami, ústavnými princípmi a princípmi článkov 1 až 17 Civilného sporového poriadku a musí byť skúmateľná v inštanciach postupu.

Voľné hodnotenie dôkazov stanovuje požiadavku, podľa ktorej je súd povinný vyhodnocovať všetky vykonané dôkazy bez ohľadu na to, či skutkové tvrdenie strany nimi potvrdzuje alebo vyvracia. Súd tiež musí brať do úvahy všetky dôkazy a v prípade, ak navrhnutý dôkaz nevykonal, je povinný to zdôvodniť v odôvodnení rozhodnutia. Je považované za

⁶⁴ Stevcek, M. a kol. Civilné právo procesné. Úvod do civilného procesu a sporové konanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 314.

⁶⁵ Lavický, P. Dukazní bremeno v civilním konání soudním. Praha: Leges, 2017, s. 25-26.

neprijateľné, ak súd eklekticky a neopodstatnene vyberá dôkazy smerujúce k jednostrannému záveru.

Predbežné hodnotenie dôkazov vedie k predbežnému právnemu posúdeniu veci, čo má za následok stanovenie, ktoré z navrhovaných dôkazov súd ešte vykoná a ktoré nevykoná. Je však dôležité poznamenať, že predbežné hodnotenie dôkazov nie je to isté ako hodnotenie dôkazov podľa § 191 Civilného sporového poriadku (CSP). Súd pristupuje k hodnoteniu dôkazov v zmysle § 191 až následne po vydaní uznesenia.

Súd svojím hodnotením dôkazov dospieva k ⁶⁶záveru, ktorý tvorí súčasť odôvodnenia rozsudku alebo meritórneho uznesenia, napríklad v prípade exekučného konania. Samotné hodnotenie dôkazov prebieha tak, že súd izolované posudzuje každý dôkaz a následne ich hodnotí vo vzájomnej súvislosti. Izolované hodnotenie prebieha v prvom rade tak, že sa zhodnotí dôležitosť dôkazu súvisiacej s preukázaním rozhodujúcich skutočností. Ďalej súd hodnotí zákonnosť dôkazu, čo znamená posúdenie, či ide o zákonný dôkaz, a ak nie, či je nezákonne získaný dôkaz prípustný. Posledné izolované hodnotenie dôkazu sa zaoberá jeho pravdivosťou alebo pravdepodobnosťou jeho pravdivosti.

Akonáhle súd zhodnotí pravdivosť dôkazu, prichádza na rad hodnotenie vo vzájomnej súvislosti, ktoré zahrňuje hodnotenie v rámci skutkových tvrdení a s inými dôkazmi. Treba však zdôrazniť, že hodnotenie dôkazov je uskutočňované priamo, s výnimkou bezprostredného hodnotenia znaleckého posudku a odborného vyjadrenia, keďže súd nemá dostatok odborných vedomostí z daného odboru. V týchto prípadoch súd hodnotí odbornú spôsobilosť znalca a jeho viero hodnosť.

Metóda hodnotenia svedeckých výpovedí známa ako doktrína RAVEN sa zakladá na akronymu. Súd najprv posudzuje reputáciu svedka, následne mieru jeho schopnosti zmyslového vnímania, prípadný osobný záujem na výsledku sporu, odborné znalosti v prípade vypovedania odborníka a nakoniec jeho emocionálnu neutralitu k veci alebo stranám.

⁶⁶ 1 Stevcek, M. a kol. Civilné právo procesné. Úvod do civilného procesu a sporové konanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s.314-316.

Súd hodnotí obdobne aj výpoved' strany. Avšak súd berie do úvahy skutočnosť, že strana nemá povinnosť hovoriť pravdu a môže mať vady vo svojej výpovedi, pretože je zaujatá a má záujem, aby rozhodnutie bolo v jej prospech.

Po skončení dokazovania je úlohou súdu vyhodnotiť vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd nie je viazaný zákonom, ktorý by mu určoval, ktoré dôkazy je potrebné hodnotiť z hľadiska ich pravdivosti, a preto jeho hodnotenie sa nazýva voľné. Táto voľnosť však neznamená, že súd môže hodnotiť dôkazy ľubovoľne.

4.3 Hodnotenie z hľadiska dôležitosti

Výsledky získané dokazovaním poskytujú určité informácie o skutočnosti. Tieto informácie však majú pre súdne rozhodnutie rôznu hodnotu. Niektoré sú dôležité, iné menej a niektoré sú úplne bez akéhokoľvek významu, pretože nesúvisia s vecou. Preto súd musí od samého začiatku rozlišovať, ktoré skutočnosti, tvrdené účastníkmi a predmetom dokazovania, sú rozhodujúce pre spor z hľadiska právnej normy, ktorú sa chystá aplikovať. Týmto spôsobom sú vylúčené procesné dôkazy, ktoré nie sú podstatné, a súd sa ďalej zaobera len dôkazmi, ktoré sú pre rozhodnutie vo veci relevantné.

4.4 Hodnotenie z hľadiska zákonnosti

Dôkazy, ktoré súd ohodnotil ako rozhodné, musí ďalej hodnotiť z hľadiska ich zákonnosti. Súd skúma, či boli vykonané v súlade so zákonnými požiadavkami, alebo či boli porušené predpisy a ak áno, aké. Porušenie ustanovení o dokazovaní môže mať rôzny charakter, môže ísť o vady čisto formálne, ale aj o také vady, ktoré spôsobia, že výsledok dôkaznej činnosti sa stane neplatným. Ide o porušenie takých ustanovení, ktoré iné vykonanie dôkazov zakazujú, napríklad týkajúce sa ochrany, zachovania tajomstva a mlčanlivosti. Porušenie tohto základného predpisu má za následok, že dôkaz získaný porušením tohto ustanovenia, teda nezákonne, nesmie byť použitý, pretože je z právneho hľadiska neplatný a teda procesne neúčinný.

Súdna prax vylúčila z vykonávania dokazovania taký dôkaz, ktorý bol získaný účastníkom konania a účastník pritom porušil všeobecne záväzné právne predpisy, pričom toto porušenie

súčasne znamenalo porušenie ústavných práv fyzickej osoby. V konkrétnom prípade išlo o záznam telefonického rozhovoru, ktorý bol vyhotovený bez vedomia hovoriacich osôb.

4.5 Hodnotenie z hľadiska pravdivosti

Takto zostanú dôkazy, ktoré sú pre rozhodnutie o veci dôležité a sú právne účinné. Súd musí tieto dôkazy posúdiť z hľadiska pravdivosti obsiahnutých skutočností, teda bude ich považovať za preukázané. Takýto postup súdu platí ako pre sporové, tak aj pre nesporové konania.

4.6 Hodnotenie z hľadiska logiky

Hodnotenie dôkazov je zložitý myšlienkový postup, jeho podstatou sú jednotlivé i komplexné závery súdu o viero hodnosti informácií získaných vykonaním dôkazov. Sudcovým hodnotiacim postupom by malo byť okrem ľudských a odborných skúseností aj pravidlá logického myšlenia, ktoré tradičná logika formuluje do logických zásad. Ide o zásadu totožnosti, ktorá vyžaduje, aby sa v určitej úvahе zachovával invariantný význam použitých výrazov, zásadu sporu (vylúčeného sporu), ktorá vyžaduje, že v tom istom čase a za takých istých podmienok nemôže súčasne platiť nejaké tvrdenie a jeho protiklad, zásadu vylúčenia tretieho, podľa ktorej pri dvoch protichodných tvrdeniach musí byť jedno pravdivé, a zásadu dostatočného dôvodu, ktorá vyžaduje, aby každé pravdivé tvrdenie bolo dostatočne odôvodnené.

V ustanovení § 132 OSP/OSR sú obsiahnuté základné pravidlá voľného hodnotenia dôkazov, podľa ktorých „dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti;⁶⁷ pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo vrátane toho, čo uviedli účastníci. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten, ktorý dôkaz hodnotí.

4.7 Hodnotenie svedeckej výpovede

Posúdenie svedeckej výpovede súdom predstavuje náročnú a zložitú úlohu, pri ktorej súd nie je obmedzený formálnymi právnymi predpismi. Súd hodnotí svedeckú výpoved' v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov, zohľadňujúc jej zákonnosť a význam pre rozhodnutie.

⁶⁷ BURES, J. a kol.: Občiansky súdny rád. Praha: C.H. Beck, 1997, s. 329

Hodnota a význam svedeckej výpovede môžu byť rôzne v závislosti od okolností. Pravdivosť svedeckej výpovede je výsledkom subjektívnych a objektívnych faktorov, ktoré súd musí zvážiť a identifikovať, vrátane schopnosti presného vnímania a správneho podávania informácií.

Svedkova schopnosť vnímať skutočnosti, pamäť a reprodukcia závisia od jeho zmyslov, a môže byť ovplyvnený názormi⁶⁸ ďalších osôb, s ktorými diskutoval o danej veci. Svedok môže vypovedať aj o udalostiach, ktoré nevnímal priamo zmyslami, ale len počul od iných. V takejto situácii, kedy svedok reprodukuje informácie od inej osoby, existuje riziko nesprávneho porozumenia alebo neznalosti všetkých súvislostí. Súd musí preto zisťovať, odkiaľ svedok čerpal svoje informácie. Ak svedok nedokáže presne určiť pôvod svojich informácií a súd ich nemôže⁶⁹ spoľahlivo overiť, svedecká výpoved' nemá žiadnu hodnotu. Objektívne faktory, ako vzťahy svedka k ostatným účastníkom konania, iným osobám a k situácii, tiež ovplyvňujú obsah a pravdivosť svedeckej výpovede. Subjektívne a objektívne faktory súvisia medzi sebou.

4.8 Hodnotenie dôkazu listinou

V kontexte dokazovania majú dokumenty význam pri určovaní stavu veci, pretože obsahujú konkrétné informácie. Tieto písomné záznamy sú nezávislé od faktorov, ako je zhoršujúca sa pamäť svedka alebo účastníka konania. Súd musí pri hodnotení dôkazu listinou bráť do úvahy možnosť, že najmä vôleové prejavy nemusia byť v dokumente správne zachytené. Preto sa súd snaží zistiť pravý zámer účastníkov konania prostredníctvom iných dôkazných prostriedkov. Dôkaz listinou má v občianskom súdnom konaní významné postavenie, pretože výrazne prispieva k objasneniu skutočného stavu veci. Metóda vykonávania dôkazu listinou je ovplyvnená zásadou bezprostrednosti a ústnosti, a v rámci hodnotenia podlieha zásade voľného hodnotenia dôkazov.

4.9 Hodnotenie dôkazných prostriedkov

Nezávislosť súdu je ústavný princíp, ktorý formuje základ pre voľné hodnotenie dôkazov. Základné pravidlá pre voľné hodnotenie dôkazov sú upravené v ustanovení § 132 Občianskeho súdneho poriadku.

⁶⁸ MAZÁK, J., Základy občianskeho procesného práva, IURA EDITION, 2004, str. 287

⁶⁹ WINTEROVÁ, A. a kol., Civilní právo procesní, Linde Praha a.s., 1999, str. 233

Voľné hodnotenie dôkazov sa opiera o:

- oprávnenie súdu rozhodovať o tom, ktoré dôkazné prostriedky vykoná a ktoré nie,
- možnosť súdu iniciovať dôkazné konanie na základe návrhov účastníkov alebo, v nesporovom konaní, aj bez takého návrhu, ak to vyžaduje priebežné hodnotenie dôkazov,
- povinnosť súdu vyhodnotiť všetky vykonané dôkazy bez ohľadu na to, či potvrdzujú alebo vyvracajú tvrdenia účastníkov,
- dodržiavanie zásad formálnej logiky.

Hodnotenie dôkazných prostriedkov predstavuje komplexný kognitívny proces, ktorý je len všeobecne zakotvený v práve. Kvalita tohto postupu závisí na všeobecnej úrovni, špecifických znalostiach práva a skúsenostiach súdcov. Rámec pravidiel je formulovaný v občianskom súdnom poriadku.

Súd má možnosť dopĺňať dôkazy na základe návrhov účastníkov, a v nesporovom konaní aj bez takého návrhu, ak to ⁷⁰vyžaduje priebežné hodnotenie dôkazov. Jeho povinnosťou je vyhodnotiť všetky vykonané dôkazy bez ohľadu na to, či podporujú alebo odporujú tvrdeniam účastníkov. Zásady formálnej logiky sú tiež súčasťou tohto hodnotenia.

Hodnotenie dôkazných prostriedkov je komplexný myšlienkový proces, ktorý je právne stanovený len veľmi všeobecne. Kvalita tohto postupu je ovplyvnená všeobecnou úrovňou, špeciálnymi znalosťami o práve a skúsenosťami súdu. Rámce pravidiel sú vyjadrené v ustanovení § 132 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré ustanovuje, že súd hodnotí dôkazy podľa svojho uváženia, posudzuje každý dôkaz individuálne a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti.

Súd starostlivo zohľadňuje všetko, čo vyplýva z priebehu konania, vrátane informácií poskytnutých účastníkmi. Tento myšlienkový postup nie je obmedzený len na súd, ale aj účastníci konania, prípadne ich zástupcovia, ho využívajú. Existujú však rozdiely medzi hodnotením dôkazných prostriedkov vykonávaným súdom a hodnotením dôkazov účastníkmi alebo ich zástupcami.

⁷⁰ 57 Občiansky súdny poriadok, zák. & 99/1963 Zb., § 124

Súd systematicky hodnotí dôkazné prostriedky počas konania, pričom má výhradné právo na konečné vyhodnotenie po skončení celej dokazovacej fázy a po vypočutí názorov účastníkov. Účastníci konania väčšinou hodnotia dôkazné prostriedky jednostranne, zohľadňujú len tie, ktoré podporujú ich stanoviská a tvrdenia. Súd vníma hodnotenie dôkazných prostriedkov účastníkmi ako záverový postoj vo veci, ktorý podlieha hodnoteniu kvôli jednostrannosti myšlienkového postupu. Účastníkom je zakázané operovať s pravidlami ustanovenými v § 132 Občianskeho súdneho poriadku.

Hodnotenie dôkazných prostriedkov sa vzťahuje na otázky ich záväznosti a zákonnosti. Záväznosť dôkazu sa týka jeho významu pre rozhodnutie vo veci, zatiaľ čo zákonnosť dôkazu sa vzťahuje na súlad s pravidlami vykonávania jednotlivých častí konania.

Hodnotenie dôkazných prostriedkov bráni účastníkom operovať s ustanovením § 132 Občianskeho súdneho poriadku. Hodnotenie dôkazov sa však vzťahuje na otázky ich záväznosti a zákonnosti. Záväznosť dôkazu sa týka jeho významu pre rozhodnutie vo veci, zatiaľ čo zákonnosť dôkazu sa týka súladu priebehu vykonávania jednotlivých dôkazných prostriedkov so zákonnými požiadavkami.

Dôkaz získaný nezákoným spôsobom nesmie súd použiť ako súčasť skutkového základu pre svoje rozhodnutie. Výsledkom voľného hodnotenia dôkazov je záver o vieročnosti alebo pravdivosti dôkazu. Pri týchto záveroch je potrebné dodržiavať všetky pravidlá správneho, logického myšlenia, vyvarovať sa jednostrannosti a vyhodnocovať ich s ohľadom na celkový kontext.

Záver

V tejto diplomovej práci sme podrobne skúmali rôzne aspekty hodnotenia dôkazov v kontexte civilného procesu. Analyzovali sme vplyv digitálnej transformácie na evidenciu a prezentáciu dôkazov, zohľadňujúc výzvy a príležitosti spojené s modernými technológiami.

Zároveň sme sa zamerali na význam odborných znalostí a skúseností súdcov pri hodnotení rôznorodých typov dôkazov. Odporučame systematický prístup k odbornej príprave súdcov, ktorý by im umožnil lepšie porozumenie moderným technológiám a komplexným odborným oblastiam, ktoré sa môžu v civilnom procese objaviť.

V našej analýze sme taktiež zdôraznili význam spravodlivého a transparentného hodnotenia dôkazov pre zachovanie dôveryhodnosti súdnictva. Navrhujeme implementáciu jasných smerníc a noriem, ktoré by pomohli zabezpečiť konzistentné hodnotenie dôkazov a minimalizovali by riziko subjektívnosti v rozhodovacom procese.

Skutkové zistenia, ktoré sú nevyhnutným základom pre každé súdne rozhodnutie, sú získavané prostredníctvom dokazovania v civilnom súdnom konaní. Tento postup je regulovaný právnymi normami obsiahnutými v zákone č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok a zákone č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, ktoré slúžia ako lex generalis a lex specialis. Ich cieľom je zabezpečiť získanie relevantných skutkových informácií o podstatných okolnostiach pre rozhodnutie vo veci. Dokazovanie je nepochybne dôlezitou súčasťou všetkých konaní, bez ohľadu na to či hovoríme o civilnom, trestnom, správnom alebo inom konaní. Proces dokazovania je komplikovaným procesom s veľkym pridinením sa všetkých subjektov konania a je takmer obligatorym krokom k dosieleniu efektívneho, účinneho a spravodlivého výsledku konania.

Proces predkladania dôkazov vyžaduje hlboké uvažovanie a nesie so sebou vysoké nároky, či už je to na úrovni súdu alebo účastníkov konania, bez ohľadu na ich prípadných právnych zástupcov. Úspešné ukončenie procesu predkladania dôkazov a následné rozhodnutie súdu v danej veci vyžadujú precízne analytické myšlenie a schopnosť vnímať detaily. Nemožno zanedbať potrebu poznáť a najmä dodržiavať právne predpisy a etické normy. Tieto aspekty sú minimálnym predpokladom pre spravodlivý priebeh súdneho konania, efektívnu a hospodárnu súdnu moc a správne fungujúci právny štát.

Súd hodnotí dôkazy podľa vlastného uváženia, posudzujúc každý dôkaz individuálne a v kontexte vzájomných vzťahov. Pri tomto procese dáva pozor na všetko, čo sa objavilo počas konania, vrátane informácií poskytnutých účastníkmi (§ 132 O.s.p.). Hodnotenie dôkazov súdom predstavuje činnosť, kde sú vyhodnocované procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a významu pre rozhodnutie. Súd nie je v zásade obmedzený právnymi predpismi v spôsobe alebo výsledku hodnotenia pravdivosti konkrétnych dôkazov, uplatňuje sa tu princíp voľného hodnotenia dôkazov. Ak súd nesprávne vyhodnotí dôkazy, môže to viest' k nesprávnemu rozhodnutiu veci, ale samotná chyba v hodnotení dôkazov nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. Taktiež, účastník konania nemá právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia jeho navrhnutých dôkazov súdom, čo neovplyvňuje obsah základného práva a práva na spravodlivý proces.

Celkovo sa domnievame, že naše štúdium ponúka ucelený pohľad na aktuálnu situáciu v oblasti hodnotenia dôkazov v civilnom procese a otvára priestor pre ďalšie diskusie a výskum. Veríme, že naše odporúčania môžu prispieť k neustálemu zdokonaľovaniu právneho prostredia a k dosiahnutiu vyššej úrovne spravodlivosti v civilnom súdnicte.

Zoznam bibliografických odkazov

A) Knižné publikácie a monografie

REBRO, K. — BLAHO, P. 2010. Rímske právo. 4. prepracované a doplnené vydanie. Bratislava; IURA Edition, 2010. 522 s. ISBN 978-80-8078-352-5.

"FICOVA,S. Občianske právo procesné. Bratislava: Univerzita Komenského, Právnická fakulta,Vydavateľské oddelenie, 2005, ISBN 978-80-89122-51-6, 8. 32

FICOVA, S. STEVCEK,M.: Občianske súdne konanie, Praha: C.H. Beck, 2013, s. 21. ISBN9788074005091

MAZÁK, J. a kol. Základy občianskeho procesného práva. Bratislava: Iura Edition, 2009, s.23. ISBN 978-80-8078-275-7

"VLCEK, R: Dôkazné prostriedky v občianskom súdnom konaní, z právneho,sociologického a psychologického pohľadu, Bratislava: EPOS, 2006. s. 11-12. ISBN9788080576837

"STEVCEK, M.. FICOVA, S.: Občiansky súdny poriadok komentár, Praha. C.H. Beck, 2009, s.3. ISBN 9788074004063

" STEVCEK, M. kol.: Civilné právo procesné, Bratislava: EUROKODEX, 2010,8. 117-121

BOURA, F: Sborník studií z občanského práva 1953s. 26 ISBN978-80-89447-18-3

STAVINOHOVÁ, J., HLAVSA, P. a kol., 2003, s. 376 ISBN 80-210-3271-5

DRAPAL. L BURES. J. Občiansky súdni II: Komentar . I. vyd. Praha: C. H. Beck. 2009.5. 883 ISBN9788074001079

MAZÁK, J. a kol. Základy občianskeho procesného práva. 3. vyd. Bratislava: IURA EDITION. 2007. ISBN13. 9788080782757

FICOVÁ, S. a kol. Občianske súdne konanie. Praha: C.H. Beck, 2010. s. 239 ISBN: 978-80-7400-312

STEVECEK, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016. s. 744 ISBN9788074006296

HORVATH, E..ANDRASION A. A. Civilný sporový poriadok Komentár. Bratislava & Wolters Kluwer, 2015. 5.457 ISBN 9788081683183

FABIANOVA. Z. - FRISTIKOVA. T. Judikatúra vo veciach dokazovania v civilnom konaní. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016/174 ISBN9788081684647

HANDL, V., RUBES, J. Občiansky súdni Komentar. 1. dil. Praha: Panorama, 1985. s. 603

JAUERNIG, O.: Zivilprozessrecht [Obiasnke právo procesné). München : C.H.Beck, 2003, s. 203

MAZÁK, J.: Základy občianskeho procesného práva. Bratislava: IURA EDITION, 2002, s. 252

MAZÁK, J., JÁNOSIKOVÁ, M., Učebnica občianskeho procesného práva 1 zväzok. Bratislava: IURISLIBRI, spol. s r.o. 2012. 8. 329 ISBN 978-80-89635-009

STEVCEK, M., FICOVA, S. a kol., Občiansky súdny poriadok. I. diel. Komentár. 2. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012. s. 469 ISBN 80-7160-146-2.

Stevcek, M. a kol. Civilné právo procesné. Úvod do civilného procesu a sporové konanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 314, **ISBN: 978-80-7400-876-4**

Lavicky, P. Dukazni bremeno v civilnim konani soudnim. Praha: Leges, 2017, s.25-26.

MAZÁK, J., Základy občianskeho procesného práva, IURA EDITION, 2004, str. 287 ISBN 8080780161

WINTEROVÁ, A. a kol., Civilni právo procesni, Linde Praha a.s., 1999, str. 233 **ISBN: 8072014439**

BURES, J. a kol.: Občiansky súdni rád. Praha: C.H. Beck, 1997, s. 329

B) Pravne predpisy

Zákon C. 161/2015 Zz. Civilný mimo sporový poriadok, §37

Zákon C. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, §193

Občiansky súdny poriadok, zák. č. 99/1963 Zb., § 124

C) Judikatura

Nález Ustavného súdu Slovenskej republiky sp. 2n. II. US 14/01-46 [cit. 20.2.2024)

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3sžf58/2007[cit.20.2.2024)

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky,sp.zn.6Cdo91/2010[cit.20.2.2024)

Rozhodnutie Najvyššieho súdu Ceskej a Slovenskej Federativnej Republiky R20/1980[cit. 21.2.2024)

Stanovisko Najvyssieho sudu Ceskej republiky,spzn.PIs3/1980,R1/198[cit.21.2.2024)

Rozhodnutie Najvyššieho sudu české aslovenskejfederatívnejrepublikyR20/1980[cit. 21.2.2024)

Stanovisko Najvyššieho súdu Ceskej republiky, sp. zn. Pls 3/1980[cit. 22.2.2024)

Nalez Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 53/1998[cit. 22.2.2024)

Rozsudok Najvyssieho sudu Slovenskej republiky, spzn.2Cdo199/2005[cit.22.2.2024)

Uznesenie Najvyssieho súdu Slovenskej republiky, sp zn.3Obo61/2009[cit.23.2.2024)
Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26, mája 2010,sp.zn.2Cdo247/2009[cit.23.2.2024)
Uznesenie Najvyssieho súdu SR z 28.októbra 2010,sp.zn.Cdo154/2009[cit.23.2.2024)
Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 Cdo 204/2009 zo dňa 14.
septembra 2011[cit. 23.2.2024)
"Rozhodnutie Najvyssieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 Cdo 211/2006 zo dňa 29.
aprila 2008[cit. 23.2.2024)
Rozhodnutie Najvyssieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn.Cdo177/2014[cit.23.2.2024)

D) Internet

PODIVINSKA, A. 2015. Novinka v civilnom práve v podobe Civilného mimosporového
poriadka. In Práve noviny, 2015. ISSN 2454-0048. [online]. [cit. 2024-02-18]. Dostupné na
internetе: <http://www.pravnenoviny.sk/obcianske-pravo/novinka-v-civilnom-prave-v-podobe-civilneho-mimosporoveho-poriadku>

Ods. 1,2 Dohovoru o právach dieťaťa. Verejne dostupný na internete:
https://www.unicef.sk/files/dohovor_o_pravach_dietata.pdf [cit. 20.2.2024)